1899. HARMINCZHARMADIK ÉVFOLYAM. 72. SZÁM. BUDAPEST, HÉTFŐ, MÁRCZIUS 13.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV. PAPNÖVELDE-UTCZA 8.
Telefon száma 55—88.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva.
Egy évre . . . . 20 frt. | Egy negyedévre . 5 frt.
Egy fél évre . . 10 frt. | Egy hóra . . 1 frt 80 kr.
Külföldre: 3 hóra Németországba 6 frt 70 kr. Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svájcz-, Románia- és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 9 frt 20 kr.
Egy szám ára 6 kr.

EGYETÉRTÉS

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV. PAPNÖVELDE-UTCZA 8.
Telefon száma 51—66.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
PÁRISBAN főügynökségünknél:
John F. Jones & Cie. 31 bis. Faub. Montmartre.
Frankfurtban a/M: Daube G. L. és Társa.
Bécsben: Danneberg I., I. Kumpfgasse Nr. 7.
Dukes M. utódai. I., Wollzeile Nr. 6—8.
Haasenstein és Vogler. I., Wallfischgasse 10.
Mosse Rudolf Seilerstätte Nr. 2.
Oppelik A., Stubenbastei Nr. 2.
Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 14.
és valamennyi hirdetési iroda.

Budapest, márczius 13.

A képviselőház ma kezdi meg a költségvetés általános tárgyalását. Mindenesetre lesznek viták, de azért a mostani budget-tárgyalás nem lesz, nem is lehet olyan, mint volt eddigelé. A budget-vitában kell az ellenzéknek megmérkőznie a kormánynyal. A mostani mérkőzés előreláthatólag csak afféle formaság lesz. A kormánypárt szörnyen megnövekedett, mig viszont az ellenzék ereje megcsappant. És e mellett az erőben megcsappant ellenzékre ránehezedik a kompromisszum terhe is. Az uj kormánynyal szemben természetesen a rekrimináczió is lanyhábbak lesznek. Mindazáltal lehet, hogy érdekes fordulatok állhatnak be. A budget-vita során talán kitör a szabadelvü párt egymással össze nem illő heterogén elemei közt valami ellentét, a mi azután parlamenti bonyodalmakra is vezethet. Ez azonban csak afféle feltevés. Annyi bizonyos, hogy a mostani budget-vita olyan viszonyok közt indul meg, melyek egyáltalán nem alkalmasak az erőknek heves összeütközésére. A parlamentárizmus szempontjából bizony ez nem valami örvendetes dolog, mert a budgetvitában kellene az állam-élet egész vonalára kiterjedő összes kérdések dolgában az elveknek tisztázódniok. Lagymatag, csak amolyan formális költségvetési vita sem arra nem alkalmas, hogy a közszellemet fellenditse és eszmékkel töltse meg, sem arra, hogy a közvéleményben ujból felébressze a parlament iránt az érdeklődést, melyet az utóbbi események jelentékenyen megcsökkentettek.

Constans-t, a konstantinápolyi franczia nagykövetet keserü csalódás érte. A szenátus elnökségére vágyott és oly biztosra vették megválasztását, hogy a szultán bucsuajándékul legmagasabb rendjeleinek egyikét adta neki. A harmadikán megtartott választás nagy meglepetéssel végződött. Sem Constans, sem radikális ellenfele, Peytral, a mostani pénzügyminiszter, sem pedig Franck-Chauveau, a szenátus mostani alelnöke, nem tudtak megbirkózni Falliéres volt miniszterrel, a ki a második szavazáskor Franck-Chauveau hiveinek segélyével, elérte az abszolut többséget. A hidegvérü Constansnak, a ki nyugodt elhatározással megmentette Francziaországot Boulanger katonai diktaturájától, megmarad még az a reménye, hogy kabinetválság esetén ő lesz Dupuy utóda. A mai Francziaországban azonban még sokkal inkább, mint másutt, nem az állás emeli az embert, hanem az ember emeli az állást és Constans a most inkább dekorativ jellegü szenátus-elnökségből határozott politikai tényezőt csinálna. De éppen az ő határozott, energikus egyénisége szerzett neki még saját pártjában is ellenségeket, a kik inkább a jelentéktelen Falliéres-t választották meg. A szenátus uj elnöke Jules Ferry alatt belügyminiszter volt, később kultuszminiszter, azután felváltva, hol a belügyi, hol pedig a közoktatásügyi tárczát vezette, sőt 23 napig 1883. január 29-étől február 20-áig miniszterelnök is volt. Lemondása napján a kamara a trónkövetelők kiüzéséről szóló javaslatot tárgyalta, a melyet a miniszterelnök a szószékről akart védeni. Beszédközben egyszerre egy vértódulás megzavarta gondolkodását és beszédét hirtelen megszakitva, e szavakkal: „Hogy esik az eső!" lelépett a szószékről. Mellesleg megjegyezve gyönyörü napos idő volt. Vannak, a kik azt mondják, hogy az egész jelenet csak komédia volt, mert nem akarta azonositani magát a törvénynyel. A jobboldal nem nagyon rokonszenvezett Falliéres-rel, a ki egyszer msgr. Gouthe-Soulard aixi érseket is elitéltette, de rászavazott, hogy Peytral és Constans előtt elzárja az utat.

A *belga* szenátusban a napokban hosszabb vitára adott alkalmat a brüsszeli szocziáldemokrata egyetem nyilvánossági joga. A belga főváros sok egyéb furcsasága között nem utolsó ez a felső tanintézet, a melyet a szocziáldemokrata párt alapitott. A belga királyságban nagyban virágzik az ugynevezett magánegyetemek intézménye, a melyek teljesen függetlenek az államtól és magánszemélyek, egyletek vagy politikai pártok vezetése alatt állanak. Igy az ultramontán pártnak Löwenben van katholikus egyeteme, a melynek tanterve teljesen a katholikus-klerikális alapon nyugszik. Az egyetem ebben az irányban teljesen exkluziv, zsidó vagy protestáns hallgató oda nem teheti be a lábát, mert minden belépni óhajtótól katholikus keresztlevelet követelnek. Természetesen csak magánintézet jellegét viselhetné, de a belga viszonyok között évtizedek óta teljes nyilvánossági joggal bir és érvényes okleveleket, akadémiai czimeket adományozhat. Másrészt a liberálisoknak is van ilyen nyilvánossági joggal felruházott egyetemük: a szabad egyetem. A brüsszeli szabad egyetemen pedig a liberális elvekhez hiven minden jelentkezőt felvesznek. Ha a két nagy pártnak van saját egyetemök, a szocziáldemokraták sem maradhatnak hátra. Ezért megalapitották az ugynevezett „Université Nouvelle"-t. A tanszékeket mind szoczialisták töltik be és a hallgatók, a melyek száma most 220, hasonló politikai pártállásuak. Az Université Nouvelle igazgatósága most azzal a kéréssel fordult a kormányhoz, hogy a másik két magánegyetem példájára a szocziáldemokraták egyetemnek is adják meg a nyilvánossági jogot. A kormány megtagadta a kérés teljesitését, a miért Picard szocziáldemokrata szenátor meginterpellálta a kormányt. Czélját azonban nem érte el, mert a szenatus többsége helyeselte a kormány eljárását.

Spanyolországban a Sagasta-kormány volt az első, a mely a szószoros értelmében vett parlamenti válság miatt bukott meg. Márczius elsején a szenátus leszavazta a kormányt és Sagasta még aznap bejelentette a királynőnek a kormány lemondását. Uralkodó ritkán volt olyan zavarban, mint most a spanyol régenskirálynő. A Bourbonok bukása óta először történt, hogy a kormánynak nem volt többsége. Az országban teljes fejetlenség uralkodik. A régi pártok egészen szétszakadtak. Canova halála óta a konzervativok számos frakczióba oszoltak, a melyek legerősebbjét a nagyravágyó Silvela, az uj miniszterelnök vezeti. A liberális párt Sagasta alatt még egységes volt, a mig Ganazo és hivei el nem pártoltak. Ma a politikai pártok programmjai valóságos bábeli zürzavart képeznek. Ilyen körülmények között nagyon nehéz volt a királynőnek hivatott kormányelnököt választani s ki tudja, hosszu életü lesz-e a Silvela-kormány.

Az *angol* felsőházban a napokban heves vita folyt a fülbegyónás miatt. Lord Kinnaird három inditványt is tett, az egyik utasittatni akarja a belügyminisztert, hogy tegyen jelentést hány állami felügyelet alatt álló templomban van gyóntatószék. Lord Dudley a miniszterium nevében azt felelte, hogy az adatok összegyüjtése nagyon költséges, azonkivül pedig a miniszteriumnak nincs alkotmányos joga az illető hatóságoktól az adatokat bekérni. A felsőház nem elégedett meg ezzel a kifogással, Lord Northbrock, Lord Clifton és Lord Portsmouth azt mondták, hogy a népnek joga van azt követelni, hogy megmondják neki, mi történik az állami templomokban. Lord Kimberley és a liberális winchesteri püspök egész határozottan követelték, hogy Anglia templomaiból küszöböljék ki a fülbegyónást. Lord Salisbury, a ki az ülésszak elején nem is felelt a winchesteri püspök hasonló kivánságára, most attól félt, hogy leszavazzák és a belügyminiszterrel szemben mindent megigért. Alapjában véve pedig lord Salisbury határozottan rosszalja az egyház belügyeibe való beavatkozást. Éles szarkazmussal mondá: „Nincs olyan hatalom, a mely meg tudja szüntetni a gyónást, már pedig, ha az asszonyok mindenáron gyónni akarnak, sokkal helyesebb, ha a templomban nyilvánosan teszik, mint hogyha a sekrestyében titokban."

Bulgária csaknem teljesen elvesztette politika hitelét. A bolgárok ma már ott tartanak, hogy legalább az intelligens elemek észreveszik, hogy eljátszották Európa rokonszenvét. A görögök felszabaditása óta nem üdvözöltek államot oly szimpátikusan, mint a bolgár fejedelemséget. A bolgárokat a Balkán magvának nevezték. Rendkivüli tulajdonságokat tulajdonitottak nekik és fényes jövőt jósoltak nekik. De a jóslás nem vált be. A bolgárok folytonosan sülyedtek. A bolgárok főtulajdonságai: az önzés és hálátlanság jellemezték politikájukat is. A belügyekhez hasonlóan vezették a külügyeket is, a melyben fő az czéljuk volt, hogy az idegen államokat, a hol csak lehet, megcsalják. Oroszország fordult el először tőlük s példáját követte csaknem egész Európa. Bulgáriában édes-keveset törődtek a rokonszenvnek folytonos csökkenésével. Ha valahol mégis szó esett erről a dologról, a rosszakaratu ujságirókat okozták és a figyelmeztetésekre ügyet sem vetve, tovább élték világukat. Most már azonban maguk is megérzik viselkedésük következményeit. A pénzügyi politikájuk is olyan volt, mint a többi. Kölcsön-szerződéseket kötöttek és azután nem tartották be a föltételeket. A külföldi bankoktól kapott pénzeket a kitűzött czélok helyett arra, forditották, hogy ártsanak azoknak az intézeteknek, a melyek támogatták őket. A bolgár állam, bár határozottan hitel képes, az európai piaczokon elvesztette a bankok bizalmát. *Nacsevics* kereskedelmi és *Tenev* pénzügyi miniszterek, a kik most pénzre vadásznak, maguk irták haza, hogy nem hitték volna, hogy oly nagy bizalmatlansággal viseltetik a külföld Bulgária iránt. Bécsben és Berlinben tárgyaltak hosszabb ideig. A bankok nagyon huzódnak, nem annyira az összeg nagysága miatt, mint inkább az alaki külsőségek miatt, a melyekkel kényszeriteni akarják Bulgáriát a szerződési feltételek megtartására.

A függetlenségi párt értekezlete. A függetlenségi és 48-as párt vasárnap délelőtt 11 órakor *Kossuth* Ferencz elnöklete mellett rövid konferencziát tartott, melyen elnök előterjesztette az értekezletnek, hogy a költségvetés általános tárgyalása a hétfői napon veszi kezdetét. A párt álláspontját körvonalozó határozati javaslat benyujtásával Kossuth Ferencz elnök bizatott meg. A Kossuth által benyujtandó határozati javaslat támogatására felszólalnak többek közt gróf *Benyovszky* Sándor és *Mezőssy* Béla.

Kormányképes «függetlenségi» párt. Ezzel a czimmel a *Pol. Ért* a következő nagyon is *érdekes* kommunikė-szerü tudósitást teszi közzé Ugronról és a hajdu-szoboszlói «államférfiuról»:

«Polónyi képviselő kedden választókerületébe, Hajdu-Szoboszlóra utazik, a hol márczius 15-én beszédet fog tartani, melyben a függetlenségi párt kormányképességét felölelő, programmszerü nyilatkozatot fog tenni, a mely ebben az alakban *egyelőre* az ő egyéni nézeteit fogja kifejezni, de *a mely beszéd előfutárja lesz annak az akcziónak*, a mit a függetlenségi párt *egy része* a párt kormányképessé átváltoztatása s programmjának gyorsabb és lehető érvényesitése érdekében legközelebb meg fog inditani, s melyet részben már régebben képviselt a párt egyik árnyalatának volt vezére, *Ugron* Gábor, a ki most ismét bekerül a házba s *ki fogja bontani a kormányképes függetlenségi párt zászlaját.*

VIDÉK.

* **A kolozsvári választás.** Kolozsvárról jelentik, hogy az ottani szabadelvü párt vasárnap délelőtt a redutban rendkivül látogatott jelölő gyülést tartott, melyen az ellenzék számos tagja is megjelent. A gyülés elnökül *Haller* Károlyt választotta, ki elfoglalván az elnöki széket, nagy melegséggel szól Hegedüs Sándorról és az ő érdemeiről. Kéri a gyülést, tegyen előterjesztést a jelölésre. Gróf *Teleki* László ajánlatára *a gyülés egyhangulag Hegedüs Sándort jelölte* és megalakitván a bizottságot a választáshoz, kimondja, hogy küldöttségileg kéri föl Hegedüst a mandátum elfogadására. A gyülés táviratilag üdvözölte Hegedüst.

* **Lánczy Leo és Szemere Attila Miskolczon.** *Miskolczról* távirozzák: *Lánczy* Leo és *Szemere* Attila országgyülési képviselők vasárnap megjelentek választóik előtt, hogy a politikai helyzetről nyilatkozzanak. Ez alkalomból az ottani szabadelvü párt délután 5 órakor népes közgyülést tartott a nagy szállodában, a melyen többek közt megjelentek: *Zelenka* püspök, *Tarnay* alispán, *Lévay* Lajos, *Soltész-Nagy* Kálmán polgármester, *Hidvéghy* tanfelügyelő, *Görgey* üzletvezető, stb. *Lichtenstein* József pártelnök a gyülést megnyitva jelenti, hogy *Széll* Kálmán miniszterelnök a miskolczi szabadelvü párt üdvözletét, meleg hangon irt levélben megköszönte. Elnök ezután a város képviselőit üdvözölte pár szóval és felhivta őket nyilatkozataik megtételére. *Lánczy* Leo országgyülési képviselő nagy tetszéssel fogadott beszéde után *Szemere* Attila orsz. képviselő szólalt fel. *Szabó* Gyula kir. tanácsos a választók nevében köszönetet mond a képviselőknek, biztositva őket bizalmukról. (Élénk éljenzés.) Az elnök ezután kimondja, hogy a gyülés a hallottakat helyesli és a képviselőket a választók támogatásáról biztositja, a mire az ülést bezárja. Este a képviselők tiszteletére bankett volt.

* **Beszámoló.** *Kiss* Ferencz, a szolnoki választókerület szabadelvü orsz. képviselője — mint nekünk táviratozzák — tegnap, vasárnap délelőtt tartotta meg Fodor disztermében beszámoló beszédét. *Lippich* Gusztáv megnyitván a gyülést, felkérte a képviselőt beszámolója megtartására, mire Kiss Ferencz körülbelől egy órás beszédben ismertette az országgyülés harmadfélévi müködését, megemlékezett a vámszövetségről, melyet az országra, valamint Ausztriára is üdvösnek és szükségesnek tart, a hármas-szövetségről, mint az európai béke alapjáról, a katonai akadémiáról, *Vilmos* császár látogatásáról, lelkes felköszöntőjéről, a negyvennyolczas törvények jubileumáról, a szoczializmusról és ennek ellenszeréről, a munkaadók és munkások közti jogviszony szabályozásáról, a közigazgatás államositásáról, az obstrukczióról, valamint *Széll* Kálmánról és az uj kormány megalakulásáról. Ezután a gyülés elhatározta, hogy üdvözli az egyesült szabadelvü pártot, különösen Széllt és az uj kormány tagjait.

* **Uj főrabbi.** A lőcsei izraelita hitközség — mint nekünk táviratozzák — tegnap választotta meg uj főrabbiját. A választás egyhangulag dr. *Löwy* Gusztávra esett, a ki eddig Sárbogard izr. hitközségének volt a rabbija.

UJDONSÁGOK.

— márcz. 13.

— ***Személyi hirek.*** *Frigyes* főherczeg és *Mária Henrietta* főherczegnő tegnap visszautaztak Pozsonyba. — *Ferencz Salvator* főherczeg Ennsből Bécsbe érkezett, — *Ernő Ágost* herczeg és *Thyra* cumberlandi herczegnő meglátogatták *Mária* főherczegnőt, a kinek állapota mind jobban javul.

— ***A királyné-gyász vége.*** A szivekben nem szünik meg a mi megdicsőült királyasszonyunkért: *Erzsébetért* való gyász, az udvari szertartás szerint való gyász azonban már szerdán, e hónap 15-én megszünik. Ekkor lesz vége a hat hónapig tartott udvari gyásznak, melynek első két hónapja a legmélyebb, a második két hónapja a mély, az utolsó két hónapja félgyászban telt el.

— **Uj udvari tanácsos.** A király *Szájbély* Gyula földbirtokos és országgyülési képviselőnek, a pénzügyi és közgazdasági téren szerzett érdemei elismeréséül, a magyar királyi udvari tanácsosi czimet dijmentesen adományozta.

— **Márczius tizenötödike.** Márczius idusának ünnepére nagyban folynak a készülődések a vidéki városok között Zomborban is. Az ünnepélyt a szinházban fogják megtartani, hol először hangverseny lesz, azután előadják *Trischler* Károly «Márczius idusa» czimü drámai költeményét. A szinházban megtartott ünnepély után a polgári kaszinó-egylet helyiségeiben közvacsora lesz.

— **A pénzügyminiszterium köréből.** A király dr. *Margittai* József osztálytanácsosi czimmel és jelleggel felruházott miniszteri titkárt osztálytanácsossá nevezte ki, *Jekelfalussy* Zoltán, dr. *Matta* Árpád és *Köcsön* Lajos miniszteri segédtitkároknak a miniszteri titkári, dr. *Pálfy* Richárd miniszteri segédfogalmazónak pedig a miniszteri segédfogalmazói czimet és jelleget, végül *Csáky* György pénzügyi fogalmazónak a pénzügyi segédtitkári czimet adományozta. — A pénzügyminiszter dr. *Wallon* Dezső és *Wieland* József miniszteri segédtitkárokat miniszteri titkárokká, dr. gróf *Batthyány* István és dr. *Baronyi* Tivadar miniszteri fogalmazókat miniszteri segédtitkárokká, *Plachy* Gyula minisztesi fogalmazót pénzügyi titkárrá s végül báró *Pongrácz* Jenő, dr. *Blaskovich* Zdenkó és dr. *Kerntler* Kálmán miniszteri segédfogalmazókat miniszteri fogalmazókká nevezte ki.

— **Loubet felesége.** Az egész világ tudja, hogy *Loubet* a köztársaság uj elnöke, meglehetősen filiszter természetü. Személyiségében nincsen semmi egyéniség, nincs semmi, a mi a fantáziára tudna hatni. A szorgalmas riporterek hasztalan kutatták multját, nem találtak semmi markáns, jellemző epizódot, a melyből legenda-kört fejleszthettek volna. A párisiak már bele is nyugodtak a megváltoztathatlanba. Végre is tökéletesen nyárspolgári természettel is lehet valaki — mint azt *Lajos Fülöp* király megmutatta — jó államfő. Annál fájdalmasabban konstatálják a francziák, hogy az elnök felesége sem igen bir azokkal a tulajdonságokkal, a melyek reményt nyujthatnak arra, hogy a nagy világi hölgyek előkelő modorában fog tudni eleget tenni a reprezentálás kötelezettségeinek. Loubet asszony polgári családból származik és mindig polgári körökben forgott. Hü feleség, gyöngéd anya, kitünően főz, sőt még férjének harisnyáit sem restelli kijavitani. Egyszóval kitünő gazdasszony. Az Elysée-ben azonban a gazdasszonykodás nagyon alárendelt szerepet játszik és éppen ezért kétkednek a francziák abban, hogy a köztársaság uj elnökének felesége fényes állásának megfelelő méltósággal és aplombbal tud majd fellépni. Ugy látszik azonban, hogy Loubet asszony nagyon kellemes meglepetéseket fog szerezni a francziáknak. Mindjárt férjének megválasztása után ugyanis oly rendkivüli jellemvonást árult el, a milyet a csendes, szelid asszonynak nem tulajdonitottak volna. Ismeretes, hogy a hazafiak ligája által felbőszitett csőcselék ellenséges, gyalázó kiáltásokkal fogadta a Párisba bevonuló uj elnököt. A zavargások miatt a minisztertanácsban szóvátették, hogy czélszerü lenne-e, ha Loubet ilyen körülmények között személyesen megjelennék elődjének temetésén. A vélemények megoszoltak. A miniszterelnök ellene volt, sőt a párisi rendőr-prefektus kijelentette, hogy czélszerübb lenne, ha az elnök a gyászünnepélyen képviseltetné magát. Megtett ugyan mindent, hogy Loubet megoltalmazza egy esetleges merénylettől, de azért nem vállalhatja el a feleséget, hogy egy felbujtogatott fanatikus nem intéz-e merényletet a köztársaság elnöke ellen. A rendőrfőnök nyilatkozatát az elnök elé terjesztették és a minisztertanács neki engedte át a döntést. Loubet ingadozott. Ekkor valami váratlan eset történt. Az elnök felesége kijelentette, hogy férjének éppen most kell vakmerő bátorságának tanujelét adnia. Elmulaszthatatlan kötelessége, hogy a temetésen személyesen jelen legyen, sőt szerinte okvetlenül szükséges, hogy *gyalog* menjen a halottaskocsi után. Loubet-t nagyon meghatotta neje bátor kijelentése. Könyes szemekkel ölelte át feleségét és követte tanácsát. Ennek a kis történetnek a hire csakhamar elterjedt a franczia fővárosban, a hol más szemmel kezdték nézni az uj elnök feleségét. Az olyan asszony, a ki ily válságos pillanatban oly rendkivüli lelki erőt tanusit, nem közönséges asszony. A párisiak megnyugodtak abba, hogy Loubet asszony becsülettel meg fogja állani a helyét az Elyséeben, a reprezentálás nehéz feladataiban is.

Dante stanzái.

Olvasott-e valaha meghatóbb dolgot az ember, mint a napokban, mikor egy vatikáni távirat azt a hirt közölte, hogy XIII. Leo pápa, a kinek életéért milliók remegtek, az orvosainak Dante Paradicsomából szavalt verseket, s hogy akkor, mikor mindenki azt hitte körülötte, hogy már számlálva vannak perczei, az a nyolczvankilencz éves aggastyán verset irt, s verset szavalt. Mennyi idealizmus van abban az emberben, mennyi fenség, mennyi halálmegvetés, s önkéntelenül, mint villámáram futott át milliók szivén a meggyőződés, hogy ez az ember méltó arra, hogy az első legyen a legelsők közt, a kik a világon uralkodnak.

A ki nyolczvankilencz évvel is annyi fenséggel tud halálos ágyon feküdni, annak emberfelettien nemes lelke van, mert mindenütt pózol az ember, de a halállal szemben igaz valóját mutatja meg. Az emberiség hálát adhat a sorsnak, hogy XIII. Leo pápa nem halt meg azelőtt, mielőtt elszavalta azt a költeményt, egy nagy tapasztalattal, egy fenséges példával és egy megnyugtató érzéssel lett volna szegényebb.

Csodálatos, de ugy van, hogy a főpapokról az a kép él az emberek szivében, a melyet Ximenes bibornok Mazzarin és Richelieu oda bevésett. Ez a három férfiu az, a kinek képe absorbeál minden egyéb érzést, s ezért van, hogy az ember képtelen magának olyan képet alkotni, mely ennek a háromnak képével nem volna azonos. Nagy és erős jellemüeknek, gazdagoknak, világfiaknak, szellemeseknek, de ravasz diplomatáknak képzeljük valamennyit, a kik külön világot élnek, s vagy teljesen szakitanak az egyházzal, mint tette azt Richelieu, vagy teljesen bent élnek az egyházban, mint Ximenes. Nagyon természetes, hogy nem lehet egyik kép sem igaz, s szerencse, hogy egyik sem is. Egyik sem felel meg a való élet követelményeinek. Azoknak, a kik a **„szabad egyház szabad államban"** szofizmának a hivei, nagyon természetesen közönyös az, hogy az egyház kormánya minő, s ki ül Szent Péter trónján. Ezek az álmodozók, a félmüveltek, a kik kérkednek vallástalanságukkal, s a kik kiiratják magukról a lapokban, hogy kivül állanak minden felekezet kötelékén. Az igazi müvelt ember azonban, a ki gondolkodásában már eljutott arra a pontra, melyen tul véges emberi érzéssel haladni nem tud, s a kinek ép ezért metafizikai lelki szükségletei is vannak, az nem lesz soha felekezeten kivüli. Tartozzék az ember bárminő czivilizált felekezethez, mindegy, ethikai alapon áll, de mihelyt felekezeten kivüli, kétfélét lehet róla gondolni. Először azt, hogy lelkileg durva, a kinek metafizikai szükségletei nincsenek, vagy bárgyu, a ki nem szokott egyébre gondolni, mint csak arra, a mibe ép beleütközik. A vallás, ha azt nem mint rituálét, hanem mint metafizikai talányok megfejtését tekintjük, annyira áthatja az embert, hogy egészen szaturálja, s lelki világában akkora helyet foglal el, hogy azt belőle kiválasztani nem lehet. A vallási életnek a polgári élettől való elválasztása merő fantazmagória s a szabad egyház szabad államban képtelenség.

Az egyházak és vallások főpapjainak jogát tehát, hogy a kormányoknál a vallástelekezetük érdekében szót emeljenek, elvitatni nem lehet. Csakis a mód, a hogy ez történik, van a jogos kritikának alávetve. És ez a pont az, a melyen meg kell hajtani a lobogót XIII. Leo pápa előtt s oda lehet őt állitani, mint örök példát az eljövendő századok elé. Vele nem egy korszak fejeződött be, mint némelyek állitják, vele egy uj korszak kezdődött.

Akkor, mikor ő mint IX. Pius utóda a katholikus világ feje lett, nem vette át a legkedvezőbb állapotban az egyházat. A konkordátumokat egymásután akarták az államok széttépni, IX. Pius, „a ki maga volt a háboru", harczban állt a franczia köztársasággal, a német császársággal és az olasz királysággal. a pápaság tekintélye csorbát szenvedett s a vatikán egyik diplomácziai vereséget a másik után szenvedte. Francziaországban Gambetta izente meg a háborut büszke szavával, melylyel sem a Bonapartistákat, sem az Orleanistákat, sem a Bourbonokat nem respektálta: „A klerikalizmus, csak az az egy ellenségünk volt." Németországban Bismarck alázta meg egyik nap ugy, mint a másik nap a vatikánt s az olasz királyság pedig egyszerűen fegyveres kézzel őrködött az uj állam fölött, nehogy a vatikán még egyszer gondolni is merjen arra, hogy a romagnat hatalmába keriti. Mi sem lett volna természetesebb, mint az, hogy XIII. Leo folytatja a háborut. Végre is a harczban az egyház veszithette volna a legkevesebbet. Idegszálaival befutja az egész czivilizált világot s neki mindenütt vannak fegyvertársai. Megtarthatta volna XIII. Leo is IX. Pius tradiczióit, s senki sem ütközött volna meg rajta, hisz természetes lett volna. De ő nem ezt tette. Püspöki magányában, ahova őt Antonelli bibornok, IX. Pius pápa mindenható barátja és államtitkárja száműzte, évtizedeken át szőhette terveit. Elvonulva a világtól, a harczoktól, lelke a csalódásokban el nem keseredhetett, harczi kedve azokból uj tápot nem nyert, ő csak a megfigyelő volt, a ki látta, hogy miért folyik a harcz s tudta, ki a hibás. Alig gondolt akkor arra, hogy egykor az előtt a pont előtt fog állani, hogy jóvá tegye azt, a mit nagy elődje elrontott, mert hisz Pecci Joachim bibornok szerény, magába zárkózott ember volt, s neki nem voltak nagyratörő álmai. De mikor a 36 órás konklave őt deklarálta az egyház látható fejének, s rá akarta adni a hadi pánczélt, a sisakot, körül akarta övezni őt a karddal, s kezébe akarta adni a lobogót, meg van XIII. Leoról irva, hogy ájultan esett össze, s a bibornoki testület nesztora azzal emelte őt fel: „Előre szent atyám, most nem rólad, hanem a világ sorsáról van szó". XIII. Leo pápa felvetette szemeit, s talán eszébe jutott az a sok tenséges gondolat, mely egykor püspöki székében átjarta agyát, mert két nappal utóbb, mikor a franczia főpapok hódolatukat mutatták be neki, ő bejelentette, hogy megbékél a franczia köztársasággal.

XIII. Leo pápa ezzel kezdte a pápaságát, s ez volt a válasz arra, hogy a „világ sorsáról van szó".

A német kulturharczot is elintézte békésen, s az egyház is nyert, a német császárság is nyert. Igazi apostola volt a békének. Hirdette és elősegitette a békét s meglátszott rajta, hogy ezt nem azért teszi, mert a főpapja annak a vallásnak, mely a szeretetet hirdeti legelső hittételéül, hanem megtette lelki szükségből s mert a világ sorsáról volt szó.

Vajjon ő, a ki minden bizonynyal hisz a tulvilági életben, mit gondolhat magában, ha végig jár azokon a termeken, a melyekben egykor VII. Gergely lakott, vagy a melyeknek padozatán még meglátszanak IX. Pius lábnyomai? Nem gondolt-e soha sem arra, hogy egykor a tulvilágon neki számot kell adnia nekik azért, hogy szakitott tradiczióikkal? Nem gondolt-e arra, hogy IX. Pius egykor felelősségre fogja őt vonni azért, hogy a végrendeletét, melyben tanácsokkal s utmutatásokkal látta el utódját, fel nem bontotta, hanem lepecsételve bezáratta a vatikán levéltárába, hol eheti a moly a többi millió meg millió okirattal együtt? Valószinüleg gondolt erre is, hiszen huszonegy éve mult, hogy IX. Pius pápa meghalt s ez alatt a hosszu idő alatt az aggastyánnak elég ideje volt erre is gondolni. De aligha tett magának szemrehányást, mert máskülönben azokban a perczekben, melyekben minden hivő lélek magába száll s leszámolni igyekszik a földi élettel, neki fenséges lelki nyugalma volt ahhoz, hogy Dantét szavalja s erőtlen hangján, fonnyadt ajkai közül minden imádságnál meghatóbban hangozhattak Dante stanzái. Nem tudom, hogy olasz orvosai, kiknek egész gondját igénybe vette, egész figyelmét lekötötte az a kórképlet, mely a szent aggastyán életét már-már kioltotta, tudják-e, hogy egy történelmi jelenetnek voltak önkéntelen tanui, de én, ha festő volnék, szenvedélylyel, rajongással örökiteném meg azt a jelenetet, midőn a pápa Dantét szavalta azokban a perczekben, melyekben nem tudhatta, elhagyja-e még valaha az ágyát.

Hir szerint harminczezer távirat érkezett a krizis napjaiban a vatikánba. Minden bizonynyal telve voltak hódolattal, szeretettel és fanatizmussal. Küldőik kétségtelenül otthon leborultak imazsámolyukra, kérték az istent, hogy adjon még hosszu életet XIII. Leo pápának, az egyház fejének, pedig annál sokkal inkább kellett volna imádkozni XIII. Leo pápáért, az emberért.

Mikor Mozart haldoklott, barátai és tanitványai elmentek halálos ágyához s elénekelték és eljátszották előtte requiemját. Az emberiségnek most meg kellene ismételni valami módon a szeretetnek ezt a hódolatát s a konvenczionális üdvözletek helyett a ragaszkodásnak valami hasonló jelét kellene adnia XIII. Leo pápa előtt. Megmutatni neki, mint Mozartnak megmutatták tanitványai, hogy az utolsó perczében is mesterüknek tekintik, a kitől tanulnak s a kit követnek.

Bernát Ottó.

A szépművészeti muzeum palotája

Budapest, márczius 13.

A magyar tudományos akadémia disztermében a tegnapi napon nyilt meg az a kiállitás, a melyben láthatók mindama pályatervek, a melyek a szépművészeti muzeum palotájára hirdetett pályázaton részt vettek. A budapesti és a külföldi szakértőkből álló jury az első dijat *Petz* Samu müegyetemi tanárnak, a második dijat *Schickedanz* Albert és *Herzog* Fülöp müépitészek közös tervének s a harmadik dijat *Árkai* Aladárnak itélte oda. Megvételre ajánlotta a *Meinig* Arthur tervét, mig a többi öt tervet a dijazásnál figyelmen kivül hagyta. A jury birálatának jegyzőkönyve még nem kész, mert az egyik külföldi birálónak hirtelen el kellett utaznia és nem irhatta alá a jelentést.

A pályaterveket megtekintve, első pillanatra feltünt, hogy a pályázók nagy része nem vette figyelembe a helyet, a hová a szépművészeti muzeumnak épülnie kell s nem méltatta

— **Sub auspiciis regis.** A budapesti egyetemen tegnap két fiatalembert avattak doktorrá sub auspiciis regis. Az egyik *Zubriczky* Aladár theologus, a másik *Navratil* Ákos (Navratil Imre egyetemi tanár fia) az államtudományok tudora. A felavatási ünnep a főrendiház termeiben folyt le nagy és diszes közönség jelenlétében, a melynek soraiban ott voltak *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter, *Láng* Lajos és az egyetemi tanárok egynehányát. Az üléseket főleg diszes hölgyközönség foglalta le. Az ünnepséget *Mihalkovics* Géza rektor nyitotta meg, üdvözölve a király megjelent képviselőjét. Erre *Rapaics* Zsigmond hittudományi prodékán előadta, hogy *Zubriczky* mint végezte tanulmányait, mindenkor jelés eredménynyel, s egyuttal felkérte karának jelöltjét, hogy mutassa be doktori értekezését. *Zubriczky* értekezésének czime: *A szándék szerepe a hitélet fogalmában.* Nagyrészt filozófiai fejtegetések, a melyekért a közönség megéljenezte, mire a jelölt a rendes formulák szerint kérte felavattatását. Ez a szokásos eskü letétele után meg is történt. Most *Nagy* Ferencz üdvözölte az ő karának jelöltjét, *Navratil* Ákost, a ki ezután szabad előadásban ismertette az értekezését *a gazdasági életelemei jelentőségeiről*, a melyet szintén lelkesen megéljeneztek. Az eskü letétele és a rendes felavatási czeremónia után a két fiatal ember, immár kezükben a diplomával, odaállottak *Zsilinszky* Mihály államtitkár elé, a ki, feltéve fekete kalpagját, a király nevében üdvözölte őket, majd átadta mindegyiküknek a piros tokba rejtett gyürüt. Az ünnepséget *Mihálkovics* rektor zárószavai rekesztették be.

— ***A szegedi árviz*** huszadik évfordulója alkalmából vasárnap délelőtt ünnepies istentisztelet volt a szegedi belvárosi plébánia templomban, melyen a megyei és városi hatóságok és a helyőrségi tisztikar testületileg résztvettek. Az egyházi szónoklatot Hock János orsz. képviselő tartotta.

— **A márcziusi ünnep Bécsben.** A szokásos márcziusi ünnep nyugodtan folyt le. Mintegy 12—15.000 szocziáldemokrata munkás vonult délben, rendezett csapatokban, a központi temetőbe, a hol a márcziusi elesettek sirját jelölő obeliszk mellett elvonultak és koszorukat tettek le. Több beszédet mondtak, mire a munkások délután 5 órakor a munkás-induló éneklése mellett rendben elvonultak a temetőből. Rendzavarás sehol sem történt.

— **Lefokozott katonatisztek.** Két megtévedt fiatal ember szomoru sorsáról értesülünk egyszerre. Mind a kettő a legszebb reményekkel telve választott pályát s most, a mikor már a tiszti kardbojtot viselték, megfeledkezve a tiszti becsületről, tönkretették egész karrierjüket. Az egyik a győri helyőrség főhadnagya, *Wollmann*, a ki a kezelésére bizott élelmezési pénzekből 2000 forintot elsikkasztott s most börtönben várja büntetését. A szerencsétlen 19. gyalogezredbeli főhadnagy volt. Inni és kártyázni szeretett s noha passzióihoz Győrött nem igen talált alkalmat, de azért hol egyik hol a másik társaságban megfordult. Mikor gondolta, hogy reá fognak jönni a sikkasztásra, a hét elején meg akart szökni. De mert szemmel kisérték, épen szökése előtt sikerült elfogni. Azonnal becsukták s a bünvizsgálatot meginditották ellene. A főhadnagy büntetése rangvesztés és néhány évi börtön. Az elővizsgálat befejezése után Komáromba viszik. — A másik ehhez hasonló esetet Komáromból jelentik: *Zdrahal* József, a nagyváradi 37-ik ezrednél szolgált, mint tényleges hadnagy. A nagy manőver alkalmával — nem tudni könnyelmüségből, vagy más indokból-e, — annyira megfeledkezett tiszti rangjáról, hogy hozzányult a század pénzéhez. Vagy százötven forint hiányt észleltek, de már ekkor Zdrahalt nem találták sehol. Elbujdosott Nagyváradról, de csakhamar elfogták. Ezelőtt egy héttel már hire ment, hogy közlegénységig lefokozták és négyévi utánszolgálatra itélték. A szerencsétlen hadnagyot Nagyváradon mindenki ösmerte.

— **A megtért agitátor.** A napokban szabadult ki a szegedi államfogházból *Trif* Aurél, az aradi Tribuna Poporului állitólagos munkatársa, kit a derék ujság vezető emberei rutul becsaptak. Rabirták ugyanis, hogy egy agitáló czikkért a sajtóbiróság előtt elvállalta a felelősséget. A Tribuna Poporului emberei rengeteg ajándékokat igértek a kiállandó fogházbüntetésért, de Trif nem kapott egy krajczárt sem. A megcsalódott Trif hátat forditott az agitátoroknak és a fogházban is többször kinyilatkoztatta, hogy ő ez életben többé *kötélnek nem áll.* Most levelet irt a nagyszebeni Tribunának, melyben a következő jellemző sorokat irja: «Meleg köszönetemnek adok kifejezést *Obedean* Pavel urnak, a ki joghallgató és jelenleg önkéntes Szegeden és a ki az egyetlen volt, ki fogházbüntetésem tartamának ideje alatt, a mikor körülményei eugedték, meglátogatott és ezzel elejét vette annak, hogy ne érezzem magamat teljesen elhagyatottnak ezek között a román nép sok fiára nézve, szomoru emlékezetü falak között.»

— **A lagoubrani katasztrófa.** Nem ismételjük minden részletét a lagoubrani katasztrófának, de nem lesz közömbös kutatni az okokat, a melyek e rettenetes katasztrófát előidézhették. Többek véleménye szerint a katasztrófát az idézte elő, hogy valami, talán egy szuette állvány, egy rosszul lezárt lőporos hordóra esett reá. Tényleg tudva van az, hogy a B. jelzésü lőpornak az a sajátsága, hogy kissé erősebb rázkodtatás következtében is felrobban. De mi sem igazolja e feltevést. Felmerült az a kérdés is, hogy vajjon nem a füstnélküli lőpornak a hőváltozás folytán keállott robbanása okozta-e a szerencsétlenséget. A füstnélküli lőpor ugyanis igen könnyen robban, mely még ha boriték alatt van is. Ep ezért a lőporraktárakban, a kezeléssel megbizott egyének szigoruan utasitva vannak annak megfigyelésére, hogy a lőpor mindig egyenlő hőmérsékletnek legyen kitéve. A mint valamelyik lőporcsomagon a sav kiüt (kivirágzik), az rögtön kiselejtezendő, mert az veszélyes. Lehetséges tehát, hogy a kiselejtezés körül történt mulaztás. Az is lehetséges, hogy a robbanás a fekete lőportól eredt, mert ez is volt raktáron, bár ez nem robbanhat fel másként, mintha egy erős rázkódás vagy ütés éri a boritékon, mely aczéltárgytól ered, mivel a fekete lőpor réztartányokban van. Hátra van még most annak megvizsgálása, vajjon nem-e forog itt fenn büntény. Találtak ugyanis a raktár közelében zsiradékkal bevont másfél méter hosszu kanóczmaradékot, találtak ezenkivül egy a lőportorony körüli korlát mellett egy csomagot. a melyben 12 dinamittöltény volt, e csomagot bevitték egy laktanyába, a hol azt vizbe sülyesztették. Végre még egy körülmény ad okot a gyanura, Hétfőn este 7 órakor ugyanis az éj sötétjében és zuhogó esőben két izben is reálőttek az őrtálló katonára, ki az őrséget erre «fegyverbe» szólitá, de eddig a kutatások eredménytelenek maradtak.

Rövid hirek. *Nagyváradon* Czurkás Miklós urasági inas egy bérkocsiban főbelőtte magát és rögtön meghalt. — *Krizbán* Dezső József gazda kétfogatu szánjával egy sziklahasadékba esett és agyonzuzta magát. — *Székesfejérvárt* Hireki Károly közhonvéd a kaszárnya padlásán felvágta balkarján az ereket. Haldokolva vitték a csapatkórházba. — *Ugyanott* Ács Ferencz földmivelő, családi viszálykodás miatt, zsebkésével felmetszette a hasát és meghalt. — *Nován* Skernyák György béreslegény dulakodás közben ugy fejbeütötte Csóka Jánost, hogy ez rögtön meghalt. — *Hajdu-Szoboszlón* Váczi Sándor napszámos ismeretlen okból felakasztotta magát és mire észrevették már meghalt. — *Medvedzsén* Dubivszky Mária cselédleány ujszülött csecsemőjét egy faládába csomagolva elásta. A csendőrség a kegyetlen anyát elfogta.

— **A hitvesgyilkos.** *Kafka* Jánost, a hitvesgyilkost tegnap délelőtt felvezették a rendőrség nyilvántartási osztályába, hogy személyadatait felvegyék s lefényképezzék. Nagyszámu, rendőrtisztviselőkből, detektivekből álló hallgatóság nézte a talán jobb sorsra érdemes, önfeledt pillanatban magát tönkretett embert, a ki sápadtan, akadozva felelt *Kiss* Árpádnak, a nyilvántartás vezetőjének kérdéseire. A mikor a gyilkosságra rátértek. *Kafka* hirtelen fejéhez kapott, megtántorodott, s el is esik, ha el nem kapják. Igy is eszméletét vesztette, és sok locsolásba került, mig visszanyerte öntudatát. A szerencsétlen embert, a ki bár feleségét valaha a rajongásig szerette, s mégis gyilkosa lett, roskadozva kisérték le börtönébe.

— **Öngyilkos urinő.** Emlitettük, hogy *Fischerné-Risányi* (és nem Riozonyi) Adél 20 éves uriasszony tegnapelőtt délben a Hungária vasfürdőben főbe lőtte magát és meghalt. A szerencsétlen véget ért fiatal asszony kilétét már megállapitották. Tényleg ő az, a kinek hátrahagyott levelében mondotta magát, s felesége volt *Fischer* József trencsénmegyei főpénztárosnak, a kitől azonban rövid idő előtt külön vált. Ez a körülmény keseritette el annyira, hogy kivégezte magát. Temetése ma hétfőn lesz az uj temető halottas házából.

— **Elveszett emlék.** Tegnap reggel a Rottenbiller-utcza és keleti vaspálya között egy erszény veszett el, melyben néhány iraton kivül egy drága emlék gyanánt őrzött gyürü is volt. A becsületes megtaláló kéretik, hogy a megtalált erszényt, tartalmával együtt, illő jutalom mellett az «Esti Hirlap» szerkesztőségébe beadni sziveskedjék.

SZINHÁZ ÉS MÜVÉSZET.

— **Hangverseny.** A lipótvárosi kaszinóban e hó 18-án hangverseny lesz, a melyen Pablo de *Sarasate* hirneves hegedümüvész és *Blauwelt* Lilian énekesnő működnek közre.

— **Hirek az operából.** A magyar királyi operaházban kedden *Carmen* kerül szinre, Ábrányiné, Rotter, Larizza és Beck-el a főszerepekben. Szerdán *Faust*-ot adják Vasquez és Perottival. Szombaton *Don Juan* kerül előadásra és vasárnapon *A próféta*-t adják az idén először, Danczkay Sarolta és Perottival. — *Perosi* «Lázár feltámadása» czimü oratoriumát, mint emlitettük, e hó 16 án mutatják be s az utána következő napon a mü előadását megismétlik. A magánszerepeket éneklik: *Fusco* (szoprán), *Vaceari* (tenor) *Carobbi* (bariton), azonkivül a magyar királyi opera tagjai közül *Diósyné* és *Ney* Dávid. Az előadás rendezése körül gróf *Andrássy* Tivadarné, gróf *Apponyi* Lajosné, gróf *Festetich* Pálné, gróf *Károlyi* Istvánné és gróf *Zichy* Jánosné fáradoznak. Az előadást jótékony czélra a «Maria Josephinum» javára rendezik. — A folyó idény alatt az operában még néhány vendégszereplés lesz; *Szirovatka* Károly, ez idő szerint a rigai opera tagja májusban háromszor fog vendégszerepelni. -- *P. Bianchi* Biancha asszony legközelebb hosszabb ideig fog az operában fellépni. Azonkivül szó van *Sedlmayer* Zsófia, a bécsi udvari opera tagjának vendégszerepléséről.

— **Hirek a nemzeti szinházból.** *Palotay* Piroska, ki három hónapi sulyos betegségéből teljesen felépült, ma, hétfőn, 13-ikán lép fel ujra a *Pry Pál* czimü vigjáték *Phébe* szerepében. -- Keddén, e hó 14-én Shakespeare *Hamlet*-ját adják, a melyben *Szigeti* Imre lép fel ujra, hat heti betegsége után, mint Polonius. Hamletet *Mihályfi*, Oféliát *Török* Irma játsza. — *Bisson* vigjátéka, a *Házibéke*, e héten kétszer kerül szinre, és pedig szerdán, 15-én és szombaton, 18-án. — Pénteken Herczeg *Dolovai nábob lánya* czimü szinmüvében Vilma szerepét *F. Vizvári* Mariska fogja játszani. -- Vasárnap, 19-dikén *Berczik Himfy dalai* czimü vigjátékát adják ujra, általános bérletszünetben; délután 2½ órokor pedig Moseto vigjátéka, a *Közönyt közönynyel* meg leszállitott helyárakkal a 3 főszerepben *P. Márkus* Emilia — *Mihalyfi*- és *Zilahy*-val. — A legközelebbi ujdonság *Császár* Imre *Bünös szerelem* czimü 4 felvonásos szinmüve lesz, a mely f. hó 24-én, pénteken kerül először szinre. A főszerepeket *Mihályfi*, *Gyenes*, *Bercsényi*, *P. Márkus* Emilia, *Helvey* Laura, és *Cs. Alszeghi* Irma játszák.

Az uj zsidó templom tervei.

Nagy, de meglehetős szkeptikus várakozással néztünk a lipótvárosi uj zsidó templom pályázata elé. Oly erőpróbája volt ez a magyar építészi kar képességének, melyre a közelmultban egyáltalában nem emlékezünk. Budapest az utóbbi évtizedekben sok kiváló építészeti alkotást létesitett, a kifejlett magyar államiság számos szerve számára méltó fényes palotát emelt, de mindezek az épületek nem róttak mesterükre oly feladatot, mely az uj zsidó templom pályázatát datummá teszi Budapest épitkezésének évkönyveiben. Az országház, törvényszéki palota, kuria-épület, mücsarnok, muzeumok, vásárcsarnokok épitése elég munkát adott a fiatal generácziónak, de ez a munka mindig csak a szakembert, a régi megállapodott formák és fogások kezelőjét tette próbára. Mind olyan versenyek, melyeken a felé intett leginkább a siker, a ki legszorgalmasabban sajátitotta el a müegyetemen mért tudományt. Az uj zsidó templom első sorban nem épitészeti, hanem *lélektani problemaként* állt a pályázó előtt s ezért nagyobb igényeket támasztott megoldójával szemben, mint a profán épitményekre kiirt versenyek. Van-e oly épitészünk, a ki a rajztáblán egy agyában már kifejtett lélektani okoskodás eredményeit érvényesiti? Ha csak nyomát látom ennek a törekvésnek — gondoltam a pályamüvek szemléletét megkezdve — köszönet neked, zsidó, hogy erre alkalmat szolgáltattál!

Látom a Zürichben meg Párisban járt technikus boszus ábrázatát, mely ezek után letilt engem az épitészet mezején való vélekedésről. Bizony, ha az épitészkedéshez csak a mérnöki oklevel kéne, igaza is volna a szaktudomány csőszének. Azonban nézzük meg az ifju épitészek téboly-frizuráit, lángész-allurejeit, minden mozdulatuknak müvészi szabását s okvetlen sejteni kezdjük, hogy ez a mesterség nem egészen csak mesterség. Az ifju hóbortjában egy nemes törekvés nyilatkozik meg, az, mely félig a technika, félig a müvészet terén fekvő épitészetnek nemesebb felét az utóbbiban látja. Az épitészet az a müvészet, mely leginkább függ gyakorlati követelményektől. Egy épületnek nemcsak szépnek, de czéljának megfelelőnek is kell lenni, sőt az előbbi törekvés a legtöbb épitményen nem is nyilatkozik meg. Igy aztán a tisztán czélszerüséget szolgáló épités törvényeinek megállapitását kisajátitotta a technika, tanitja is ezeket s végül a maga területén müködésképesnek kezébe nyomja a diplomát. Ez aztán tud csinálni köruti sarokházat, nagymarosi villát és járványkórházat. Mihelyt azonban a kitüzött czél kettős, mihelyt a szépérzéket is meghivják biráloul, az épitész legyen müvész is, tudjon oly kvalitásokat is érvényesiteni, melyeket nem nevelnek a müegyetemeken. Mily nagy szerepe van most mar a müvészi léleknek egy oly épület megalkotásánál, melynel még a czélszerüség is egy lelki szükséglet, egy eszmei tartalom szolgálataban áll? A templom pedig ez, egy lelki kultusz burka, egy világnézet ünnepi disze, melynek redőin meglátszik tartalmának idomzata.

Ezt triviálisan ugy mondják, az épitészetben megnyilatkozik a vallás szelleme. Keresztény templomot ma már nem nehéz épiteni; a nehézséget legfeljebb a minden áron ujszerüségre való törekvés teremti. Miért, mert a keresztény szellem évezredek óta tornyosit halomba kőrakásokat s igy megállapitotta a maga gesztusait, jellemző formáit, sajátos esztetikáját. A keresztény épitészetnek megvan a stilje, sőt több is van egynél. A görög világnézet szintén öntött ihletet a csákányba, körzőbe, vonalzóba, mérőónba, az épitészet többi primitiv eszközeibe. Izrael istene azonban nem kedvelte a faragott képeket s csak egy templomot kivánt, a mit szépet is kapott, de nem olyat, melyből az ő kiválasztott népének lelke szólt volna hozzá. Ma, hogy nemcsak Jeruzsálemben van templom, ez a czentralizáczió megboszulta magát.

Azt hiszem a most mondottak megmagyarázzák a zsidótemplom pályázata elé tekintő különös várakozásomat s ennek skepticzizmusát is Budapest a föld első s egyik leggazdagabb zsidó hitközsége s mégis templom dolgában nagyon szegényes. Ha most ujat épit, elvárhatjuk, hogy ennek müvésziességével, nagyarányuságával ellensulyozni igyekszik a többi gyarlóságát s nem szükmarkoskodik a müvészszel szemben. A hely, a Lipótváros fényes uj középületei közt, kitünő. Olyan alkalom tehát ez, mely minden tekintetben kedvez egy nagy tehetség megnyilatkozásának.

Előre is megmondom, erre nem találtam. Nagyon sok pályaterv érkezett be, bizonyságul, hogy a verseny nagyon foglalkoztatta a technikus világot, de az az épület, mely méltó az alkalomhoz, nem mutatja be projekczióit. A nagy feladat itt az volt, hogyan nyilatkozzék meg a zsidó vallás szelleme egy épitészeti alkotásban. Stilteremtés ez, és ezért sok is volna ezt, mely rendesen századok munkája, egy elmétől követelni, ha nem léteznének a kőből sugárzó világnézeteknek kitünő példái. A görög szellem és görög stil, a keresztény szellem s például a góth stil, mely analógiának átgondolása nyomán, nem bontakoznék ki a biráló elme előtt a zsidó lélek s egy még nem létező zsidó stil analógiája? A zsidó lelket ismerjük. Egy oly mü, mint az uj zsidótemplom megérdemli, hogy az épitész mielőtt leül a rajztábla elé, legalább is Renant olvassa. Hogy megtanuljon héberül, hatoljon be a talmud szellemébe, olvassa eredetiben az ó-testamentumot, merjem-e ilyen feltevésekkel a pályázók hangos kaczaját fölidézni! Nem, mihelyt kimondtam, rögtön visszavonom, tudván, hogy az, a ki a nagy föladatot akarja megoldani s nem csak a pályázatot elnyerni, ugyis megcselekszi ezt.

Az Akropolis és a kölni dom tagoltságában a görög és keresztény vallás szelleme él. A szilárdság és nehézkedés küzdelmének mindegyik más jellemző gesztusokat ad. Nyugodt, szilárd, nem földhözlapuló, de a földön magát jól érző, szellős, napfénykedvelő, külsejével ható, titkokat nem rejtegető, ez a görög templom stilusa. Maga az épület rendesen kicsi, tömeget ez nem fogad be, inkább csak az egyén járul eléje. Csupa jelei a szükkörü, nemzeti, rendesen csak városi kultusznak. Mily könnyü ebből a görög lelket megrajzolni. A természet, a föld, a nyugodtság, az összhang, az egészség, ez az ő vallásuk. Tömeg-fanatizmus, gyülekezet-rajongás nem volt az eszköze. Nem mutatott ég felé, hanem átölelte az egész láthatárt. Ezért nem ébreszt a legnagyobb görög stilü templom sem a nézőben szédületet, mely a föld boszuja minden sulylyal szemben, mely tőle távolodni mert.

Szédület, rajongás, föld-megtagadás, gondtalan égbetörekvés: ez a keresztény vallás, ez a keresztény épitészet. A görög stil alabb helyezi az épület sulypontját mint a keresztény, mely mintha némelykor elfelejtkeznék arról, hogy a föld központja minden anyagnak parancsol. A keresztény templom számtalan csucscsal mutat égfelé. Nem nagyon szilárd, nem elég szeles földi alapja, de nagy tömeget képes magába fogadni s a bensejében borongó árnyak fölébresztik a lelkek szárnyalását. Minél magasabbra emelkedik a templom, annál egyszerübb, annál tisztább, annál nemesebb a formája, minél közelebb ereszkedik a földhöz, annál jobban növekszik az árny, a zegzúg, az ornamentika. A kupola és a goth torony utolsó tüje azt a nemességet árasztja, melyet Jézus leg nagyobb pillanata, mikor a szamaritánus nő előtt a lélekben és igazságban való imádást hirdette. De később ő is megtanulta, hogy ez nem földi vallás s századok sötét, kicsinyes, szük látkörü elmélkedésének kellett megvetni azt a vallásalapot, mely fölött a tiszta lélek és az igazság csak elérhetetlen toronycsucspontként ragyog. A nagy tömeg persze mindig lent, a dogmák, a tömjénfüst az oltárlépcsők durva földközelségében marad, a kupola zenitjére csak szédülve néz. A kereszténység nagy bölcsessége épen az, hogy tana malasztot nyujt a legsóvárgóbb égbetörésnek és legkicsinyesebb földhözragadottságnak, mig a görög mértékletesség nem ismerte se a haranglab szédületét, se a katakombák nyomott levegőjét. Az univerzális vallásnak azonban a kereszténység széles érzelemskalájával kell birni s nem a görög mithológia szélességi tokokhoz kötött couleur lokaljával.

Ime hosszas lélektani elmélkedésre is ihlethet az épitészet. Alig tudok elválni a görög és keresztény szellem ily módu összehasonlitásától, pedig a zsidó lélek is várja már az előre jelzett kököntös kárpitozását. Mert ennek is igy, az elmélkedő lelekben kell kibontakoznia, mely ezt a megtermékenyülést a zsidó néplelekből meritheti csak, mertem előbb beszélni a talmudról, az ó-testamentumról, melyek ennek a léleknek letéteményesei.

Egy három emeletes ház nem érdemli meg, hogy érte lelépjünk a technika sablonainak mezejéről, de ha egy ilyen páratlan, dicsőséggel, pénzzel egyaránt kecsegtető föladat megoldásaint, érdemes, hogy a thema gyökerének legmélyéig hatoljunk. Valahányszor a szakembernek azt mondják, hogy azt területének legfényesebb alkotásait is a szaktudáson fölülemelkedő szellem alkotta meg, mosolyog. Valahányszor bölcselmi előkészületet ajánlnak a látszólag nagyon is exakt jellegü munkához, megint csak mosolyog. A kis elme persze mindent mesterséggé degradál, a régi vallásos festészet nyomán festve uj szent képeket, a megtapsolt szocziális drámák mintája után megirva a maga darabját, a nélkül, hogy sejtelme volna a kereszténység eszméjének, vagy a szocziális kérdésnek gyökereiről.

A mesterember az uj zsidó templomot is megcsinálná régi motivumok összevegyitésével. Mór gót, török formákat kapcsolna szerves egészszé, nem feledkezve meg a kötelező magyar motivumokról. Láttam olyan tervet is, mely a Zola által modern stilüé kinevezett, vásárcsarnok és pályaudvar-féle kő- és vascsürökben szeretné őriztetni a thórát. Csak azt nem tapasztaltam, hogy valaki igy gondolkozott volna: «Van zsidó lélek, de épitészetben ez meg nem szólalt meg. Ha csak megdadogtatom, többet cselekedtem, mint a régi formák legvirtuozabb kezelője.»

A mai zsidó lélek valami csodálatos befelé forditottság példáját nyujtja, annyira ezt, hogy nem-zsidó talán meg sem ismerheti. Az uraság, a parancsolás, a fegyverkezelés, megannyi állapotok, melyek a lélek szabad, nyilvános kitöréseit engedik meg, a szép gesztusokat nevelő lelki állapotok idegenek a zsidó léleknek. Szomoru körülmenyek valami tettetett egyszerüségre, alázatos disztelenségre kényszeritették a zsidóságot, mely csak furfangos álutakon emberismerő okoskodás segitségével teremthette meg mai jelentős helyzetét. Mind a mellett a zsidónak szüksége volt arra, hogy minden népek fölött való kiválóságának tudatát tovább ápolja. Egy gazdag, nekünk szabadon fejlődött lelkeknek talán elképzelhetetlen redőzetü lélekké fejlődött igy a zsidópsyche, melynek egyéni megnyilatkozását láthatjuk néhány orthodox rajongóban.

De tekintsük egy más szempontból a thémát. A keresztény vallás a zsidóból fejlődett; hántsuk le róla a fejlődés szülte kinövéseket, a törzsre rakodó dogmavegetácziót, a hatalomra jutott államvallás imponáló arányait, mely régibb városokban mindenütt központi és uralkodó helyzetet elfoglaló templom szemlélésekor rögtön föltünik s közel jutunk a kezdő kereszténység lényegéhez. Ez pedig annyira hasonlitott a zsidóhoz, hogy antiochiai Szent-Chrisostomos minden beszédében kénytelen volt lelkére kötni hiveinek, hogy a keresztény vallás nem ugyanaz, mint a zsinagógák hite. Egy óriás csákány hadd végezze lelki szemünk láttára egy keresztény székesegyházon, a szellem épitészeti megnyilatkozásán, ezt a rekonstruáló munkát. Le a toronynyal, mely a zsidó vallásból hiányzó földmegtagadást, égbeemelkedést jelenti. Le az apró tornyocskákkal, szentszobrokkal, állati ornamentikával, megannyi későbbi rüggedzésével az alaptörzsnek. A szerves, a mai értelemhez tisztán beszélő diszitmények, képek és feliratok helyett kerüljenek régi, titokzatos rovások és jelek a pusztává hántott belső falakra. S ebben nagy gazdagság, szövevényesség nyilatkozzék meg, hogy a külső disztelenség után annál inkább föltünő legyen a belső részek más éghajlatáról mesélő pompája. Nem folytatom tovább ezt az analogiát, mely a zsidó és keresztény lélek párhuzamba állitásával, a meglevő keresztény és hiányzó zsidó stilre is átvihető. Egy aránylat ez, melyben három mennyiség adva van s keresendő a negyedik. A nagy feladat erre a nagyon egyszerü alakra redukálni megse jutott eszébe egy pályázónak se!

Visszakanyarodtam megint a szigoruan vett technikus birodalomba s igy illik, hogy végre magukkal a pályatervekkel foglalkozzam. Ennyi bevezető elmélkedéssel azért várakoztattam meg őket, mert nem kész épületekről referálok, hanem tervekről, melyek esetleges megvalósulásukkor követhetik a módositásra intő tanácsot. Különösen pedig ez a pályázat, mely egy kivitelre elfogadott tervet se produkált, inkább általános elmélkedésre, mint minden terv és jelige unalmas felsorolására alkalmas.

Az első dijat Förk és Schöner müépitészek nyerték meg. Mint meg számos terv ez is a kupolahatást játszotta ki s kétségtelenül ez kitünően sikerült neki. A kupola még az az épitészeti forma, mely az itt szereplők közt leginkább helyénvaló. Nem törekszik tulságos sietséggel fölfelé, mint az égbe hasitó csucsiv, hanem mintázza az egész égboltozatot szilárd alapot foglalva a valóságon. A gótika ama keresztény népek lelkében született meg, melyek legfrisebbek voltak, legmentebbek maradtak az antik vegyüléstől s igy a kereszténység fiatal évszázadainak rajongása bennük virágot hajthatott, a román stil félkőre, a gömbkupola viszont nyugodtabb, összhangzatosabb lelki élet jelei. Az el nem veszett antik világ, melynek márványait, oszlopait, pillérait átvette az épitészet szelleméből, is lelhet valami realisat az arkitekturába. Förk és Schöner góthikával környezi a kupolát, a mit ha más miatt nem, a leendő templom helyzeténél fogva nem helyeslünk. Ugy tudom, az epitészek Steindl tanár segédei s igy eszükbe juthatott volna, hogy a bizonyára az ők segédkezésükkel épitett országház elég góthikát visz az uj Lipótváros összbenyomásába. Az uj zsidótemplom a parlament közelében lesz, minek gyarapitani vele a csucsiv uralkodó szerepét? A góthika gyönyörü, de Budapest nem az a város, mely a benne megnyilatkozó szellem ápolására volna hivatva. Az országház tervezése bizonyára megkedveltették a két fiatal épitészettel ezt a rajongó stilust s a megszerzett gyakorlatot kitünően is érvényesitették. De ismételjük, a városszépitési bizottság szempontjából se — nem tudom van-e ilyen — szabadna megengedni ennek a tervnek lényeges módositás nélküli megvalósitását.

Bálint és *Jambor* vitték el a második dijat. Ők épitették az 1900-i párisi világkiállitás magyar pavillonját, melyet a franczia udvariasság elfogadott és a nemzetközi népvándorlás nem fog észrevenni. Mostani tervük sokkal kedvezőbb benyomást gyakorol, mint a kiállitási pavillon.

A harmadik terv is szereti a góthikát. A megvalósitást nem érdemli meg, de azt, hogy szerzőjét *Leitersdorfer* Bélát megnevezzük, igen. A megdicsért pályamunkák közül legtöbb ötlettel rendelkezik a «*Ngolez lépcsőház*» jeligéjü. A *Non ebur, nec aurea* jelige alatt dolgozó épitész igazán sokatmondó gipszmintát is küldött be. Rajzolási bravourja is elismerésre méltó. A subtilis finomságok sokáig lekötöttek a kartonok előtt, de mikor kissé kibontakoztam a formák varázsából, rögtön kérdeztem magamtól, mennyiben fejez ki az egész egy lelki egyéniséget, egy évezredes hit sajátosságát? Megdicsérték még a *Rajzolt hétágu gyertyatartó*, az *5659*, *a Hit és Remény* és a *Rajzolt Mózes-szobor* jeligéüeket. A nagy többség ugy látszik nem a feladatot igyekezett megoldani, hanem valami másod- vagy harmadrendü dij bankóira vágyott. Ezert ne is essek roluk szó. *Sz. Z.*

TANÜGY.

— **Ünnepelt főigazgató.** Szieber Ede kir. tanácsost, a kassai tankerület főigazgatóját, a ki jelenleg a szatmári középiskolákat látogatja, mint tudósitónk irja, tanári müködésének 40-ik évfordulója alkalmából az ottani kir. kath. főgimnázium tanuló ifjusága tegnap este szerenáddal tisztelte meg. Haller István VIII. és Tanódy Endre VI. osztályu tanulók szép beszéddel üdvözölték, a melyekre Szieber főigazgató lelkes szavakban válaszolt.

SPORT.

— **Vadászati kiállitásunk Párisban.** Megirtuk, hogy a jövő évi párisi kiállitáson vadállományunk is képviselve lesz. Mint a V. L. közli, a kiállitás vadászati csoportjához már számos kitömött állat készült el dr. Lendl Adolf budai laboratóriumán. Legimpozánsabb ezek között az a nagy és jól sikerült szarvas, a melyet a legutóbbi bőgés-idényben Croy Károly herczeg ejtett el Gróf Esterházy Mihály szinevér-polyánai vadászterületén. Kendeffy Gábor és gróf Széchenyi Bertalan egy kapitális zergebakot küldtek be a kiállitás czéljaira. Gróf Andrássy Géza betléri uradalma eddig egy medvebocscsal járult hozzá, de hiuzokat és egy kapitális vadkant is várunk tőle s reméljük, hogy egy második medvebocsot és egy hatalmas öreg medvét is fogunk ugyanonnet kapni. Egy szép mouflon gróf Forgách Károlytól érkezett a párisi kiállitás czéljaira, ugyancsak a fentebb nevezett intézethez. A tavaszszal bizonyára sikerülni fog az olyankor különösen szép tolldiszben pompázó vizi szárnyasokat is megszereznünk és jól teszik vadászaink, ha a vadászataikon elejtett érdekesebb madarakat beküldik a nevezett intézethez — a párisi kiállitás czéljaira.

— **Fogadási piacz.** Az elmult hét a Przedswit handicap hetének nevezhető. A teherközlések megjelenése után rögtön megindult a fogadási piaczon a kereslet s a fogadók nagyrésze *Tip-Top*, *Nickerl*, *Gohér* és *L'Astro* oodsai után érdeklődött. Ebből látható, hogy a vélemények aránylag nem ágaznak tulságosan el. Alábbiakban közöljük a részletes fogadási lisztákat.

Przedswit-handicap.

10 : 1	Tip-Top	5é 61	20 : 1	Sarkantyu	3é 44½
14 : 1	Doge	4é 54	20 : 1	Jablanica	4é 46½
14 : 1	L'Astro	5é 52	20 : 1	Malteser	4é 55
14 : 1	Gohér	4é 49	20 : 1	Fee	4é 56½
16 : 1	Or-dur	5é 60	25 : 1	Mirko	5é 61
16 : 1	Busserl	4é 59½	25 : 1	Perle Rose	4é 47½
16 : 1	Regent	5é 53	25 : 1	Almos	id. 60
16 : 1	Nickerl	4é 54	25 : 1	Plikus	4é 50
16 : 1	Prose	4é 50	25 : 1	Goldregen	6é 60
20 : 1	Maikönig	4é 61	25 : 1	Pavolin	4é 58
20 : 1	asszony	4é 52	25 : 1	Néni	5é 54

Király-dij.

6 : 1	Cid	3é 49½	14 : 1	Wette nicht	4é 59½
8 : 1	Zászlós	4é 57	14 : 1	Busserl	4é 61½
8 : 1	Barnato II.	3é 51	14 : 1	Timár	3é 49½
10 : 1	Mindig	4é 64½	16 : 1	Lulu	4é 63
12 : 1	Ronny	3é 51	20 : 1	Pardon	3é 48
12 : 1	Áruló	4é 64½	20 : 1	Tip-Top	5é 63
12 : 1	Hebe	4é 61½	20 : 1	Statesman	5é 65
14 : 1	Guardian	3é 48	20 : 1	Deaf & Dumb	4é 6½
14 : 1	Galifard	3é 48	20 : 1	Komámasszony	5é 9½

Osztrák derby.

6 : 1 Bonvivant	16 : 1 Rio-Tinto	33 : 1 Galerien
6 : 1 Barnato II.	20 : 1 Guardian	33 : 1 Adoma
12 : 1 Nicolo	20 : 1 Per-Butters	33 : 1 Iro
14 : 1 Szabász	20 : 1 Gastfreund	33 : 1 Tit. Bibendi
14 : 1 Ronny	20 : 1 Doppeladl.	33 : 1 Xamete
14 : 1 Diadal	20 : 1 Timár	33 : 1 Dandolo
14 : 1 Pardon	33 : 1 Csillám	33 : 1 Häng-di-an
16 : 1 Galifard	25 : 1 Hortobágy	33 : 1 Mindegy
16 : 1 Masha	25 : 1 Adler	

40—100-ig a többi.

Német derby.

7 : 2 Namouna	16 : 1 Pardon	25 : 1 X
8 : 1 Gastfreund	16 : 1 Diadal	25 : 1 Per Butters
12 : 1 Missouri	16 : 1 Gaticano	25 : 1 Mindegy
12 : 1 Barnato II.	16 : 1 Adler	25 : 1 Timár
12 : 1 Greif	16 : 1 Irmino	25 : 1 Nitrata King
12 : 1 Bonvivant	16 : 1 Galifard	33 : 1 Autodidact
14 : 1 Masha	20 : 1 Goldgrube	33 : 1 Dominik
14 : 1 Nicolo	20 : 1 Xamete	33 : 1 Ernst
14 : 1 Ronny	20 : 1 Guardian	33 : 1 Liebhaber
	33 : 1 Zeus	

Trial-Stakes.

6 : 1 Rio Tinto	12 : 1 Bonvivant	20 : 1 Timár
7 : 1 Ronny	12 : 1 Szabász	20 : 1 Pardon
10 : 1 Barnato II.	16 : 1 Per Butters	20 : 1 Guardian
10 : 1 Doppeladler	16 : 1 Diadal	25 : 1 X.

tekintetre a szomszédos környezetet és épületeket. A muzeum helye ugyanis az Andrássy-ut végén a városligetben az a háromszögü térség, a hol most a Feszty-féle körkép áll s a melyet az aréna-ut, állatkerti körut és a millenniumi emléktér határol. A kiindulási pont a pályázatnál az volt, hogy a városligetnek és az Andrássy-utnak ez a része müvészi módon rendeztessék s az ott emelkedő épületek egymással teljes harmóniában álljanak.

A főépitmény természetesen a milléniumi emlékmü, melynek hatalmas oszlopcsarnokával uralnia kell az egész tért és környezetet s ennek a hatását van hivatva fokozni a már készen levő mücsarnok és az ezzel szemben épitendő uj szépmüvészeti muzeum. Ezt kivánja az esztétikai törvény, ezt a városrendezés érdeke. S ime, mit látunk mindjárt az első dijjal kitüntetett pályatervnél? Azt, hogy a tervező a helylyel abszolute nem törődött s nem vette figyelembe a környezetet és főleg a milléniumi müemléket. Hatalmas oszlopcsarnokos épületet komponált, melynek földszintjén lennének a képtárak és emeleti helyiségeiben a plasztikai gyüjtemények.

A pályaterv részletes birálatába bocsátkozni nem akarunk ezuttal, csak felhivni az intéző körök figyelmét arra, hogy ha ez az óriás épület, mely négy emelet magas, az adott helyre jön, ugy, a mint tervezve van, akkor egyszerüen agyonnyomja a milleniumi müemléket és a mücsarnokot. Ezenfelül tönkreteszi a hely szépségét, mert főhomlokzata a tóra néz és hátsó része az Andrássy-utnak fordul, a mi magában véve lehetetlen dolog. Ezenfelül, ha földszint lesznek a képtárak, a fákat legalább harmincz méternyi kerületben ki kell irtani, különben zavarják a világitást. Szóval: szenvedne a táj ék természeti szépsége, a mit pedig a kérdés megoldásánál szintén tekintetbe kell venni.

A külföldi szakértők bizonyára nem ismerték a helyet, különben aligha nem kifogásolják az elhelyezés dolgát. A második jutalmazott terv, ha nem is oly impozáns, mint az első, már egészen beleilleszkedik a természet által nyujtott és a müvészet által adott keretbe. Oszlopcsarnokos főhomlokzata szembe néz a mücsarnokkal s teljes összehangzásban van a milléniumi müemlékkel, melynek hatását fokozza. Az elhelyezés szerencsésen van megoldva az épület fokozatos magasságában. A képgyüjtemények itt az emeletre vannak tervezve, mig a plasztikai gyüjtemények a földszintre, ugy, hogy a világitás kedveért nem kellene a parkszerü környezetet feláldozni. Van még egykét jó megoldásu terv, de a legtöbbje küzd a helyzet-nyujtotta nehézségekkel.

Nem vizsgáljuk most architekturai szempontból a pályaterveket, de fel akarjuk hivni a figyelmet arra, hogy székes fővárosunknak ezt a reménybeli legszebb részét eléktelenitnünk nem szabad. Hiszen városrendezési és szépitési szempontból oly sok hibát követtünk el a multban. Itt kétszeresen kell ügyelnünk, mert legnagyobb ezredévi müemlékeinkről van szó. Jól meg kell hányni-vetni az elhelyezés kérdését s a kérdést mindenesetre ugy megoldani, hogy az Andrássy-ut befejezése minden tekintetben müvészi és kifogástalan legyen. Ha az uj muzeum szerencsésen sikerül, a milléniumi emlék-tér lesz Budapestnek egyik főékessége és legszebb látványossága. *V—i.*

☞ ***Blücher kardja.*** A waterlooi győztes kevéssel az ütközet után Londonba utazott, a hol az angol főváros hálás polgársága remekmüvü diszkarddal ajándékozta meg. A kard a Blücher-család cremmeni kastélyába került. 1844-ik év őszén tolvajok lopóztak be a családi kincstárba és sok értékes kincs között a diszkardot is elvitték magukkal. A zsákmánynyal egy közeli erdőbe szöktek, a hol osztozkodásra került a sor. A kinek a kard jutott, a hosszu pengét kényelmetlennek találta és mivel az értékét nem tudta felbecsülni, le akarta törni a kövekkel kirakott markolatról és eldobta. De ez a munka nagyon nehezen ment, mert a pompás damaszkusi aczél nem engedett. Többszöri eredménytelen kisérlet után valamennyien egyesült erővel próbálkoztak meg vele s a penge végre eltört néhány ujjnyival a markolat alatt. Pár nap mulva meg is találták a járókelők az erdőben. Később a markolat is megkerült és mostanában a két rész ismét egymás mellé jutott egy magántulajdont képező német muzeumban.

*

☞ ***Különös öngyilkosság.*** Életunt férfiak között gyakran akadnak olyanok, a kik vizzel töltött pisztolylyal vetnek véget földi nyomoruságaiknak. Az ilyen lövésről általánosan elterjedt hit, hogy föltétlenül rögtöni halált okoz. Erre nézve egy gráczi anthropológus gyüjtött össze érdekes adatokat. Egy alkalommal egy csendőr lőtte meg magát viztöltéssel. Mikor megtalálták, a falhoz támaszkodva állott ott holtan, szolgálati fegyvere a balkezében. A földet agyvelővel kevert vértócsa lepte el jó darabon. Megállapitották, hogy a csendőr a két szeme között lőtt be. Ezen helyen egy korona nagyságu seb volt lőporfüsttel bemocskolva. Hátul a koponyán, a hol a viz kijött, négyszer akkora seb tátongott. A puskacsövén, valamint a kilőtt töltény hüvelyén vizcseppek csillogtak.

*

☞ ***Harpagon hagyatéka.*** Verriéres-Suisseben a minap meghalt egy öreg ember, a ki beleecsökönyösödött zsugoriságában annyira ment, hogy a folytonos koplalástól éhenhalt. A mikor hagyatékáról leltárt vettek föl, kitünt, hogy 70.000 koronát érő ingatlanán felül 200.000 korona bankópénzt és 150.000 korona értékü aranyat őrizett a kasszájában. Az egész vagyont végrendeletileg egy földhözragadt szegény tanitóra hagyta, a ki vele távolról rokonságban volt. Azt azonban kikötötte, hogy az örökösnek egész életét Verriéresben kell töltenie, mert ha csak egyszer is kiteszi a lábát abból a kis mezővárosból, az egész vagyon az államra száll. A tanitó pörrel él a szigoru paragrafus ellen.

*

— **A kerékpáralkatrészek behozatali vámja.** Mint ismeretes, eddig a külföldről importált kerékpáralkatrészek után métermázsánkint 12 frtot szedett a vámhivatal, mig a teljesen összeállitott kerékpárok után ezen összeg kétszeresénél is többet, vagyis 25 aranyforintot. Egyes nagyobb külföldi gyárak, melyeknek árui az osztrák-magyar piaczon nagy kelendőségnek örvendenek, igy az angol Hillman, Herbert és Cooper czég a kitünő «Helical-Premier» gyárosa is, hogy ezen magas vámtételt elkerüljék, vámvonalon belül, Csehországban fiókgyárat létesitettek, hol az anyagyár által szállitott gépészek, hogy a gyárakban szokásos kifejezéssel éljünk, «montiroztatnak», azaz összeállittatnak. A vámtételek ezen aránytalansága arra inditotta az osztrák kerékpárgyárosokat, hogy kereskedelmi miniszterüknél óvást emeljenek és azt kérjék, miként a gépészek után szintén 25 aranyforint vámot szedjenek. Birminghamben, a kerékpáralkatrészgyártás otthonában a kereskedelmi kamara utolsó ülése igen izgalmas volt, mert az ülés főtárgyát az osztrák nagyiparosok mozgalmával szemben teendő lépések megvitatása képezte. A kamara elhatározta, hogy a bécsi angol nagykövetséget felkéri a közbenjárásra, mert az elvámolás szándékolt megmásitása ellenkezik az Anglia és az Ausztria-Magyarország közt fennálló vámszerződéssel. Miután Magyarországban az «Első magyar varrógép- és kerékpárgyár részvénytársaságon kivül összes müszerészeink ily hozatott alkatrészekből állitják össze gépeiket, őket is érzékenyen sujtaná a vámtétel felemelése, előrelátható tehát, hogy a közös veszedelem egyesiteni fogja őket és nem fognak késni a kereskedelmi miniszterhez fordulni, hogy az amugy is még csak csirájában levő honi kerékpáripar megvédésére minden lehetőt kövessen el.

— **A vadállomány Békésmegyében.** A most befejeződött vadászati szezon alatt — mint békés-csabai levelezőnk jelenti — Békésmegyében 53.801 nyulat, 12.515 fáczánt, 2807 foglyot, 2023 vadkacsát, 939 őzet lőttek. A lelőtt vadak hozzávetőleges értéke 56.000 forint. Legtöbb vadat lőttek Dobozon, 9787 nyulat és 6183 fáczánt.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— **A főváros közgyülése.** A szerdára kitüzött közgyülés főbb tárgyai a következők: A szikviz-adó behozatalának a kérdése. A váczi-ut középső szakaszának rendezésére szükséges kölcsönösszeg pénzbeli fedezetének a kimutatása. Előterjesztés, a IV. ker. borzutczának a molnár utcza és Ferencz-József-kőpart közt leendő megnyitása ügyében. — Előterjesztés, a Szent-György-tér szabályozása tárgyában érkezett belügyminiszteri leiratra. A tanács előterjesztései a lefolyt kormányválságból folyólag kinevezett uj minisztérium ügyében érkezett miniszteri leiratra. A budapest-balparti vizmü folytatólagos megépitéséhez szükséges költségek egyrészének engedélyezése. — A fővárosi közmunkák tanácsának átirata, az eskütéri hid környékének a budai oldalon leendő rendezése s az ott tervezett park ügyében. — A tanács előterjesztése, tanitói állások szervezése iránt. Szervezendő lesz: a községi elemi iskolához: négy igazgató-tanitó-állás, 38 tanitó, 37 tanitónő, 4 segédtanitó és 3 segédtanitónő-állás. — Az országos szinész-egyesület és nyugdij-intézet följebbezése, telekadományozás és állandó segélyezés ügyében. — Előterjesztés, néhai *Sinkovits* Jánosné, született Hahn Antónia hagyatéka tárgyában. — Előterjesztés, *Glück* Frigyes 4500 frtos alapitványának az okirata ügyében. — Följebbezések. Nyugdijazások.

— **Ingatlanok forgalma a fővárosban.** A lefolyt héten a következő ingatlanok átiratás alá kerültek, ugy mint a budai oldalon: Stangel Jánosné I. ker. Madárhegyen 9055/1/a—b, 2/a—b. sz. telke 18.800 frtért özv. Udvarnoky Kálmánnéra, Engelmayer József I. ker. Péterhegyen 9985. sz. telke 4800 frtért Baranyay József és társaira, Wirker Rezső I. ker Gazdagreten 8779/1—2. sz. telke 2000 frtért Hanek Károly Gyulanéra, Gundel János I. ker. nyéki dülőben 6142/4. sz. háza 41.600 frtért Alpár Ignáczra, Herwarth Jánosné I. ker. Gellérthegyen 10.639. számu telke 1211½ frtért Linczenpolcz Nándor és nejére, Pfeifer János II. ker. szegényház-utcza 18. sz. háza özvegy Pfeifer Jánosnéra, Szabó testvérek I. kerület Gellérthegyen 10.542. sz. telke 1016 frtért Futtó István és nejére, Gallagó Ede II. kerület Zanda-utcza 12. sz. háza 7300 frtért özv. Renk Józsefnéra, Schmidt Pál és neje III. ker. Testvérhegyen 4201., 5235. és 6326. sz. telkeknek ½ része 50 frtért Keller Istvánra, Komáromi János III. ker. vörösvári-ut 130. sz. 1600 frtért Karl Ferencznére, Brüll Rezső és Izidor III. 1477/4—5. sz. telke 800 frtért Brüll Gyulára. *A pesti oldalon:* Bergmann Jozefa VII. ker. Damjanich-utcza 4261/b, c, d sz. háza 76.779 frtért Schüller Miksa és társaira, Weisz Gyula VII. ker Alsó-Rákoson 1976/77/18 és 30. sz. telke 6000 frtért Kállay Adolfra, Budapest főváros közönsége X. ker. Kuttó-dülőben 8563/a számu telke 4800 frtért Bossányi Endrére, Gozony János X. ker. Orczy-ut 37. sz. háza 37.500 frtért a »Müvelt nők otthona» egyesületére, Peringer Magdolna IX. ker. Márton-utcza 27. sz. háznak része Peringer testvérekre, Fischer Czeczilia VII. ker. Alsó-Rákoson 1993—95/a 47. sz. telke 3300 frtért Hermann Mihályra, id. Trux Hugó hagyatéka X. ker. Ligettelek 7450. sz. telke ifj. Trux Hugóra, Pizsurnyi testvérek VI. ker. próféta-utcza 7. sz. házuk 46.800 frtért Neumayer Ede és nejére, Benedikty Károly VIII. ker. alföldi-utcza 2. sz. teleknek része 500 frtert Vidra Sándornéra, Rauch József VII. ker. nefelejts-utcza 32. sz. háza 4347—52/436. sz. háza dr. Mitschka Kázmérnéra (hagyaték), Jajczay Ferencz IX. ker. Ranolder-utcza 17. sz. háznak ½ része özv. Jajczay Ferencznére, Hübner Gusztáv VI. ker. Bajza-utcza 12/b. sz. háza Hübner Augusztára (ajándék), Holubek József VI. ker. Alsó-Rákos 1937—39/c. 1—15. sz. telke özv. Holub Józsefné és gyermekeire (hagyaték), Krausz Mayer örökösei VI. ker. Angyalföldön 1529—39/88. sz. telke 4559 frtért Radvaner Vilmosra, ugyanazoknak ugyanott 1529—39/38. sz. telke 9974 frtert Renkl Tamásra, Gödölle Lászlóné X. ker. Alsó-Rákos 2013—14/39 és 57. sz. telke kisk. Gödölle testvérekre, Veisz Gyula VII. ker. Alsó-Rákoson 1976—77/28. sz. telke 2510 frtért Czaja Mátyásra.

EGÉSZSÉGÜGY.

)(**Fertőző betegségek január havában.** A m. kir. statisztikai hivatal kimutatása szerint az elmult január hónapban Magyarországon a gümőkórnak 6138, a torokgyiknak 1724, a kanyarónak 1328, a szamárhurutnak 1077, a vörhenynek 1467, a hasi hagymáznak 773 halottja volt. E számokból Horvát-Szlavonországokra: 861 gümőkórban, 270 torokgyikban, 50 kanyaróban, 166 szamárhurutban, 89 vörhenyben és 137 hasi hagymázban elhalt egyén esik. A mi magát Magyarországot illeti, a gümőkór legerősebben a Dunántul pusztitott, a hol több mint 1000 áldozatot szedett; legkevésbbé a Tiszán innen, a hol csak 551 halottja volt. Magában Budapesten 226-an haltak el gümőkórban. (A mult év deczemberében 195-en.) Hajdu-Sámson 14 halottja közül 7 gümőkórban mult ki. A torokgyik legtöbb áldozatot a Dunántul követelt, a hol 271-en haltak el torokgyikban, mig a Tisza-Maros szögén csak 108-an. A baranyamegyei Mislenznek mind a 10, a vasmegyei Miskének mind a 6 halottja torokgyikban mult ki. A többi helység közül a kanyaró legerősebben a Tiszán inneni megyékben pusztitott, a hol 294 halottja volt, mig a Tisza-Maros szögén csak 37. Az aradmegyei Fényesnek 14 halottja közül 13, a tolnamegyei Nagy-Székelynek 15 halottja közül 14 kanyaróban halt el. A szamárhurutnak legtöbb halottja (198) Dunáninneni megyékben volt. A zemplénmegyei Ublya 8 halottja közül 6, a trencsénmegyei Krasznának 10 halottja közül 7 a szamárhurutnak lett áldozata. A vörheny leginkább a Tisza két partján és a Tisza-Maros szögén pusztitott, mig Erdélyt legjobban megkimélte. A sárosmegyei Klyussónak mind a 12, a maros-tordamegyei Ligetnek mind a 6 halottja vörhenyben mult ki. Az árvamegyei Chlebnicze 17 halottja közül 16 ugyancsak a vörhenynek esett áldozatul.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

— **A magyar mérnök- és épitész-egylet közgyülése.** Tegnap délelőtt 10 órakor tartotta a *magyar mérnök- és épitész-egylet* rendes évi közgyülését a tagok rendkivül nagy érdeklődése mellett. A közgyülésen 450 tag jelent meg. A közgyülést *Hieronymi* Károly elnök vezette, a ki megnyitó beszédében rámutatott arra, hogy a szakosztályok müködése tultengésének megakadályozására az összes tagokat felölelő egyetemes üléseket kell ezentul az egyletnek felkarolnia. A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után *Fitler* Kamill titkár olvasta fel jelentését, a melyből a következőket emeljük ki: Az egyesületnek 2066 tagja öt szakosztályban müködik. A mult évben 112 ülés volt, köztük 57 felolvasással. Az egyesület részt vett a kereskedelmi miniszter felhivására a kisipar támogatása dolgában alakitott ankéten, továbbá Budapest vizmüveinek megvizsgálásában; véleményt adott ugyancsak a kereskedelmi minisztériumnak a pallérok képesitése dolgában. Résztvett a bécsi és brüsszeli belvizhajózási kongresszuson. Megbirálta az ujpesti községház, az iglói szinház, a szolnoki takarékpénztár, a budapesti kereskedelmi és iparkamara palotája, a hódmezővásárhelyi kaszinó és vendéglő, végre a kolozsmonostori sylos terveit. Most rendezi az egyesület az áprilisban megnyiló épitészettörténeti kiállitást. Az egyesület vagyona 154.000 forint. Ebből 81.000 frt az alapitványok összege, 17.000 frt pályadijalap, 3000 frt utazási alap, 23.800 frt a segély-alap, 4900 frt az Ybl-alap, 1260 frt a gépészeti pályadij-alap, 2600 frt a szolgák nyugdijalapja. A költségvetés szerint a mult évben 43.621 frt volt az egyesület bevétele, 38.623 frt a kiadása. Ez évre az előirányzat a bevételeknél ugy mint a kiadásoknál 38.000 forint. A költségvetést, ugy mint a titkári jelentést helyeslőleg vették tudomásul.

Ezután kihirdették a pályázatok eredményét a következőkben: A *Hollán-alapitványból* az egyesületi közlönyben megjelent két czikk jutalmai: I. dij 200 forint, *Huszka* József: *Magyar ornamentika* czimü müvének mutatvány-közleménye. II. dij 100 forint, *Wittenberg* Ignácz: *Vasutellenállás- és sebességmérő* czimü czikke. *Milleniumi vizépitési pályadij.* Aranyérem és 1000 korona. Nyertes: *Kolozsvári* Ödön *Alföldünk öntözésének kérdése* czimü munkája. *Épitészeti nagy pályázat.* Aranyérem és a közoktatásügyi minisztérium 1200 koronás utazási ösztöndija. A pályakérdés az eskütéri hid budai oldalának, a Gellérthegynek épitőmüvészeti kiképzése volt. Győztes *Vágó* László terve lett. A jövő évre a pályázat tárgya egy *czirkusz* lesz.

Elhatározta az egyesület, hogy *Fábián* János miniszteri osztálytanácsosnak, az egylet 18 éven át volt igazgatójának müködése elismeréseül megfesteti arczképét az egyesületi helyiség számára. *Fittler* Kamil titkárnak pedig, a ki 6 évig müködött az egyesületben, értékes emléktárgyat nyujt át a választmány. Ezután a lelépő tisztviselők helyének választással való betöltése következett. Alelnök lett *Fábián* János, titkár *Mihályffy* József. Az igazgatóválasztás körül nagy volt a küzdelem. Az első szavazáskor *Baranyai* Gyula, *Landgraf* János és *Vater* József közül az utóbbi kettő kapta a legtöbb szavazatot, mire pótválasztást rendeltek el. Ebből Landgraf János került ki győztesen.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **A királyi és országos legfőbb fegyelmi biróság** *Daruváry* Alajos főrendiházi elnök elnöklete alatt teljes ülést tartott, a melyben a királyi és országos legfőbb fegyelmi biróság ügyviteli szabályzata, a mely az 1893. XVIII. t.-cz. 88. §. folytán módositandó volt, végleg megállapittatott; s abba a birói ügyvitel tárgyában 1891. aug. 19-én 4291/891. és 1892. május 10-én 5026/891. számu igazságügyminiszteri rendeletekre vonatkozó intézkedései is beillesztettek. A biróság jegyzőkönyvét *Szerencs* János főrendiházi főtitkár vezette.

MULATSÁGOK.

— **A fővárosi hirlapkiadóhivatali tisztviselők** tánczmulatsága a Royalban tegnap este a legfényesebben sikerült. A hangversenyen közremüködők közül sok megérdemelt tapsot kaptak: *Fedák* Sarolta, *Bilkey* Irén és *Bárdossy* Ilona. A hangverseny után tánez következett. A jelen volt hölgyek névsora a következő:

Leányok: Almássy Frida, Altmann Ilona, Ágas Klára, Bilkey Irén, Böjtös Lujza és Piroska, Benkei Alice, Blumberg Ilonka, Blum Margit, Burger Giza és Irma, Bettelheim Irén és Teréz, Borhegyi Miczi, Binnenfeld Irén, Bacsi Teréz, Brunner Ilka, Berkes Rózsika, Bendiner Henrietta, Braun Aranka, Bakos Manczus, Boskovitz Józsa, Chován Margit, Csillag Margit, David Judith, Dolesch Etel (S.-A.-Ujhely), Fedák Sári, Ehrentheil Rózsi, Eichner Ella, Eisler Kamilla, Erdei Mariska, Felbert Olga, Ferenczy Etelka, Földiák Czella, Feledi Edith, Grünberger Giza, Goldberg Jolán, Gyulai Juliska, Gotthardt Aranka, Goldberger Irén, Gárdos Baba, Gross Hedvig, Grünhut Szidike, Haas Olga, Haller Irma, Halmos Bözsike, Hoffer Aranka, Hoffmann Ida és Erzsike, Hoffmann Mariska, Kováts Mariska, Kohn nővérek, Kállay Zsófia, Kohn Stefánia, Keller Etel, Gizella és Hedvig, Kraus Paula, Korn Blanka, Komlóssy Etelka, Kann Katicza, Kaufmann Teréz, Kovács Marcsa, Kiss Ilona, Komlóssy Emma, Róza és Matild, Lázár Irma, Losert Sárika, Lakatos Margit és Ilonka, Ledecsy Jolán, Máday Ilonka, Meixner Margit, Sabina és Ilona, Nagy Irma és Ida, Neu Róza (Keszthely), Ormos Malvin és Leona, Rosner Rózsi, Raditz Paula és Klára, Steiner Juliska és Adél, Svadló Irma, Schulz Ernesztin, Stern Margit, Sarbó Sárika, Schwarz Olga, Sághi Jolán, Tóth Klára, Tiroler Laura, Törzs Antónia, Tanner Aranka, May Gizella, Ursits Aranka, Vedrei Juliska, Kasesik Rózsika, Vas Gizuska, Wernier Vilma, Weiss Olga, Szidónia és Berta, Weiner Matild, Weiter Ilona, Zilzer Erzsi, Zsigmondy Sárika, Fahn Fritzi, Hoffmann Viki, Goldberger Szidi és Ernesztin.

Asszonyok: Dr. Alfay Ferenczné, dr. Andreánszky Jenőné, Altman Lipótné, Almásy Jakabné, Benke Józsefné, Berényi Lászlóné, Beimel Gyuláné, Bauer Adolfné, Ballay Vilmosné, Benkey Albertné, Billok Rezsőné. Bekke Józsefné, Blum Árminné, Berger Katalin, Répás Viktorné, Binfeldné, Bekk Nándorné, Bródy Józsefné, Bendiener Adolfné, Bárdosy Ilona, Fischer Józsefné, Bartha Manóné, Bleier Izidorné, Braun Józsefné, Barna Tivadarné, Csajáginé, Csagrin Józsefné, Chovan Kálmánné, Berkovicsné, Feledy Miklósné, Krausz Mórné, Moni Árminné, Evva Lajosné, Erdős Vilmosné, Eckstein Bernátné, Eichner Sománé, Breier Gusztávné, Keller Viktorné, Fedákné, Fischer Jánosné, Felbertné, Ferenczy Zoltánné, Grünberger Józsefné, dr. Grünstein Adolfné, Goldberger Nándorné, Gyémánt Bertalanné, Guthard Antalné, Goldberger A. V.-né, Grünhut Samuelné, Gönczy Jánosné, Horváth Guriné, Haranghy Sándorné, Hoffer Dávidné, Gratzy Jánosné, Huzella Mátyásné, Hirsch Lipótné, Hampelné, Kaufmann Henrikné, özv. Kovács Lajosné, Gáczner Leóné, Husz Miksáné, özv. Jusztusz Bernátné, Iváncy Aladárné, Jenner Ferenczné, Mr. Patten, Patten Erith, Miss Lyons, Werner Ödönné, Hoffmanné, Feldmann Antalné, Komáromi Mariska, Klein Lászlóné, Kállay Gyuláné, Kurzveilné, Kerekes Jánosné, Komlóssyné, Lukács Vilmosné, Löblin Edéné, Lukács Gáborné, László Ferenczné, Löw Sándorné, Krausz Józsejné, Kommar Antalné, Markovics Simonné, Mérő Lipótné, Meister Salamonné (M.-Keresztes), Lakatos Mássyásné, Kullim Vilmosné, Pick Adolfné, Rosner Izidorné, Kintyli Antalné, Jahn Sándorné, Rákosy Szidi, Radai Gyuláné, dr. Radó Lipótné, Romsich Károlyné, Rosenzweigné, Rosner Mórné, Rudnyánszkyné, Nagy Sándorné, Szvoboda Lajosné, Szalmás Arnoldné, Salamon Gézáné, Steiger Ödönné, Strausz Adolfné, Svadló Ferenczné, Selmeczy Lipótné, Sternbergné, Szepessy F. Fülöpné, Salzer Izidorné, Scheffer Gézáné, Szepesi Vilmosné, Serédy Lajosné, Mezei Sándorné, Szécsi Salamonné, Stankay Sándorné, Sturm Albertné, Tauzer Gyuláné, Szlivay Józsefné, Torday Armandné, Tirolerné, Uray Mátyásné, Waitzner Mátyásné, Törzs Adolfné, Vigh Albertné, Vajda Béláné, dr. Vas Mártonné, Weisz Móriczné, Waitznerné, Weichherz Mórné, özv. Wiener Mihályné, Wartner Arthurné, Weiner Sámuelné, Zilahy Dezsőné, özv. Zipser Lipótné, Széplaky Ferenczné, Steiner Mártonné, Zuckermann Józsefné.

GYÁSZROVAT.

Wahrmann Sándor temetése. Nagy részvét mellett óriási gyászoló közönség jelenlétében, kisérték tegnap délután örök nyugalomra az elhunyt jótékony emberbarátnak, *Wahrmann* Sándornak hült tetemeit a bécsi-utcza 4-ik szám alatti gyászházból. A tágas udvart, valamint az utczát egészen ellepték a temetésre megjelent előkelőségek, a kik eljöttek megadni a végső tisztességet annak az embernek, a ki egész életén át embertársai jólétének előmozditásán buzgólkodott, a szerencsétlenek és nyomorultak sorsának enyhitésén fáradozott. A főváros kereskedelmi életének legkiválóbb tagjai, a pénzintézetek vezetői, a tőzsdetanács tagjai, az izraelita hitközség és a Chevra kadisa elöljárósága, a törvényhatósági bizottság számos tagja a székesfőváros jótékonysági egyesületeinek küldöttei állták körül a ravatalt, a mely mellett közvetlenül a zsidó-árvaházak és a földmivelő és kézmüegyesület növendékei, a kiknek egész életén át bőkezü pártfogója volt az elhunyt — foglaltak helyet. A gyászoló közönség soraiban ott volt Láng Lajos v. b. t. t. Sacelláry György miniszteri tanácsos, dr. Székely Ferencz kuriai biró, a rabsegélyző egylet elnöke, az egyesület képviseletében Biczó titkárral, Neuberger Ignácz kuriai biró, Bródy Zsigmond főrendiházi tag, Weisz Berthold országgyülési képviselő, Sándor Pál, Simon Jakab, megyeri Krausz Lajos, gárdonyi Neumann Frigyes tőzsdetanácsosok, Tenczer Pál, dr. Löw Tivadar, Hartenstein Zsigmond kir. tanácsos, Popper István, dr. Löw Sámuel, dr. Adler Zsigmond, dr. Weisz Jakab, Wolfner József, Mandl J. Ignácz, zalai Fenyvessy Adolf, Hüttl Tivadar fővárosi bizottsági tagok, Deutsch Sámuel, Grünbaum Miksa izr. hitközségi elöljárók, Erlich Mózes a Chevra Kadisa elnöke, Schlesinger Samu nagybirtokos, dr. Ágai Adolf szerkesztő, dr. Kőrössy József a statisztikai hivatal igazgatója, Sajó Sándor rendőrkapitány, lovag Lederer Sándor, Fuchs Lajos, Popper Károly, Robitsek Henrik, Póor Jakab, Deutsch Sándor, dr. Farkas Emil, Freund Dezső, Müller Vilmos, Gruber József, Fényes Miklós igazgatók, dr. Baron Jónás, dr. Goldzieher egyetemi tanárok, Birnbaum Imre, Frankl József, Ullmann Pál főkonzulok, Grünbaum kapitány, Csányi Ágoston földbirtokos, azonkivül számosan a közélet szereplő alakjai közül. Mialatt a koporsót az udvarra lehozták, a hitközség énekkara *Lazarus* főkántor vezetése alatt megható gyászéneket énekelt. A koporsó fölött dr. *Kohn* Sámuel főrabbi mondott szép gyászbeszédet, a melyben az elhunyt emberbarát érdemeiről emlékezett meg magasztaló szavakban. Majd megindult a gyászmenet a kerepesi-uti temetőbe, a hol a családi sirboltban örök nyugalomra helyezték a nemes emberbarát holttestét.

Wittels kómikus vasárnap Meránban meghalt.

TÁVIRATOK.

Nagy-Szeben, márcz. 12. *Metianu* metropolita beiktatási ünnepélyét tegnap este fáklyászene előzte meg. Az ünnepélyes beiktatási aktus tegnap délelőtt fél 9 órakor a görög-keleti székesegyházban ment végbe. A vallás- és közoktatásügyi miniszter átiratát, a melyben a metropolita megerősitését tudatja, előbb magyar nyelven, azután román forditásban olvasták fel, mire a metropolitát lelkesült *setreaska* kiáltások között *Puscariu* archimandrita kongresszusi elnök a metropolitai székhez vezette. Puscariu üdvözlő beszédére válaszolva *Metianu* metropolita székfoglaló beszédet mondott, a melyben igérte, hogy minden erejével egyháza, népe és hazája jóléte és előmozditására fog törekedni. Ezután az uj metropolita liturgiát czelebrált, mire a kongresszus tagjai az érseki székpalotába kisérték. A beiktatás után a metropolita a nagyszebeni hatóságok fejeit és a nagyszámban megjelent küldöttségeket fogadta, a melyek a beiktatás alkalmából délután adott lakomára is hivatalosak voltak.

Havanna, márcz. 12. A nemzetgyülés elhatározta *Gomez* letételét.

Viktória királynő.

Toulon, márcz. 12. Viktória királynő az alprefektushoz intézett táviratában azt az óhajtását fejezte ki, hogy szeretne vele a pályaudvaron beszélni. Mikor a vonat itt áthaladt, *a királynő kifejezte az alprefektus előtt mély megilletődését a touloni katasztrófa alkalmából, valamint részvétét a robbanás iránt.* Az alprefektus a lakosság nevében köszönetet mondott a királynőnek.

Nizza, márcz. 12. Viktória királynő ideérkezett s az ünnepi diszben pompázó pályaudvaron a polgári és katonai hatóságok üdvözölték és a perronon felállitott diszszázad katonai tisztelgéssel fogadta. A királynő indiai komornyikjára támaszkodva szállt le a vasuti kocsiból és a hatóságok üdvözletét fogadta; azután kocsiba ült és Cimiesbe hajtatott. A kocsit lovas tüzérség kisérte. A királynő a legjobb egészségben van.

A pápa fölgyógyulása.

Róma, márcz. 12. A pápa koronázása évfordulójának utólagos megünnepléseül és a szent atya fölgyógyulása alkalmából Rampolla bibornok, a Szent Péter-templomban a káptalan segédletével délután 5 és fél órakor Te Deumot czelebrált, a melyen a római katholikus egyesületek és igen nagy közönség vett részt. A jelenvoltak közt, noha ülőhelyek nem voltak fentartva, igen sok előkelőség, a diplomácziai kar és a nemesség számos tagja volt jelen. A Te Deum előtt a Szent Péter-templom előtt levő teret nagy néptömeg lepte el. A templomhomlokzatot alkonyatkor fényesen kivilágitották.

A közönség köréből.

Ober-Seltersi ásványkutak

Természetes Selter-viz.

Az Ober-Seltersi ásványforrás vize hirneves gyógyviznek van elismerve, különösen a **mell** és **gége** betegségeinél. Az idegeket erősiti és az emésztési szervek működését helyreállitja. 35692

Kapható minden ismert ásványvizkereskedésben.

KÖZGAZDASÁG.

Páris, márcz. 12. A vámigazgatóság által közzétett hivatalos kimutatás szerint a behozatal értéke ez év első két hónapjában 702,309,000 frankvolt az előző év megfelelő időszakának 728,160.000 frankjával szemben, a kivitel értéke pedig 498,682.000 frank az előző évi 478,076.000 frankkal szemben.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

* **A nemzeti baleset biztositó részvénytársaság** ez év februar havában 1238 darab balesetbiztositási kötvényt állitott ki, melyek halálesetre 12,060.334 korona, rokkantság esetére 16,994.334 korona és mulékony keresetképtelenség esetén 8571 korona napi kártalanitásra biztositott összegekről szólanak. Ugyanezen időszakban összesen 460 baleset és pedig 3 haláleset, 45 rokkantsági eset és 412 mulékony keresetképtelenségi eset jelentetett be fentnevezett társaságnál.

GAZDASÁGI KÖZLEMÉNYEK.

* **Tavaszi luxuslóvásár.** A Tattersall telepén tegnap délelőtt nyilt meg a tavaszi luxuslóvásár. A katalógusba felvett 236 darab lóból megjelent a vásáron 220 drb ló, a melyeknek átlagos minősége nagyon is kielégitőnek mondható. A vásár ezuttal dijazással is egybe volt kötve, a mennyiben a székesfőváros és a budapesti Tattersall-társaság közös pénzadományáiból három értékes ezüst tiszteletdijat tüztek ki a vásáron megjelent legszebb és legjobbnak talált négyesfogat és hátasló részére. A dijazásra kiállt 10 négyesfogat, a melyek közül csakugyan bajos volt a legszebb fogat kiválasztása, mert matdnem mindegyik kifogástalan és a dijra érdemes kvalitásokkal rendelkezett. Végre is á bizottság, mint lóanyagra nézve is legkorrektebbnek, *Jankovich-Bésán* Elemér négyesének itélte oda a dijat. A kettes fogatok diját a vásárnak a katalogusban is két legdrágábban jegyzett lova, *Mikovics* Ágoston, egyszerü szabadkai gazdaember és kereskedő két pompás feketéje nyerte, melyeket már a vásár hivatalos terminusát megelőzőleg *Woltmann* György berlini kereskedő sietett a kitett 4000 frt bejelentési árért magáévá tenni. Végül a hátaslovak diját a bizottság *Fáy* Béla ismert lótenyésztő *Julia II.* nevü korrekt testü és jól belovagolt kanczájának itélte oda. A legutóbbi vásári alkalmakhoz képest a tegnapi elsőnapi eladási eredmény is elég jónak mondható, mert — mig rendesen a vásár első napján alig 5—6 ló kel el — tegnap délig már 20 ló cserélt gazdát. A vevők tulnyomó része külföldi. Délután 4 órakor *Darányi* Ignácz földmivelésügyi miniszter is megjelent a vásáron.

IPARÜGYEK.

— **A kalotaszegi varottas.** A kalotaszegi varottas eredete és ujjászületése czimen az országos iparegyesület házi ipari szakosztályában tegnap délelőtt nagyszámu és előkelő közönség jelenlétében dr. *Herich* Károlyné felolvasta *Gyarmathy* Zsigáné értekezését. Bevezetésképen megemlékezett *Hermann* Antalnak a kalotaszegi varottasról irott müvéről s azután érdekesen mondotta el a szerzőnek, Gyarmathynénak «Tarka képek a kalotaszegi varottas világából» czimü munkája eredetét. Szólt a boldogult királynénak a varrottas iránti érdeklődéséről, az 1885-iki kiállitás kalotaszegi szobájáról, a melyet Herich Károly felszólitására Gyarmathy Zsigáné rendezett be. Az akkor kiállitott «régi módi» varrottas nagy érdeklődést keltett főleg a kiállitás külföldi látogatói előtt s igy támadt a szerzőnek az a gondolata, hogy üdvös lesz a rejtett kincset napfényre hozni. Elmondta, milyen nehezen birta sok buzditásra rávenni szülővidékének népét, hogy visszatérjen a varrottas készitéséhez. De aztán később kedvvel és szorgalommal láttak hozzá, ugy hogy kénytelen volt a tömérdek varrottas számára piaczról gondoskodni. Hálásan emlékezett meg József főherczegnek, *Klotild* főherczegasszonyak meleg érdeklődéséről a varrottas iránt, mely többek között abban is nyilvánult, hogy a főherczegasszony tátra-füredi villája csupa kalotaszegi varrottassal van diszitve. Mária Terézia főherczegasszony és Mária Terézia főherczegnő szintén igen kedveli a varrottast és személyesen is elment Kalotaszegre, hogy szinről-szinre láthassa a vidék részét. A főherczegnők szobáit leginkább a körtvés, a cserleves, a fonott, a makkos, a szarufás, a bogláros, a tányéros és a kisalmás nevü régi minták diszitik. E minták hajdan az erdélyi uri osztály ágynemüit diszitették és nagyban varrták a fejedelemnek, nemes leányai az ugynevezett lányok házában. Jóval később kezdte ezeknek a varrását a nép. Vikár Béla és a többi ethnografus véleményével szemben szülőfalujából vett példával igazolja, hogy a varrottas készitése *felülről jött a nép közé és nem megforditva.* Szól a varrottas külömböző fajairól: az irás utáni munkáról, a fodorvászonról, mely kizárólag kalotaszegi specziálitás. Ez utóbbinak Amerikában is nagy kelendősége van. Elmondja végül, hogyan tanitgatta a kalotaszegi nép kislányait a fodorvászon szálvonás készitésére és ismerteti a varrottasnak az utóbbi időben örvendetes kelendőségét, a keresk. muzeumnak a terjesztésben való sikereit. Végül azt a kivánságát fejezi ki, hogy bárcsak minél több piaczot lelnének e termékekre, hogy a szegény nép, a mely mindenütt szegény, jobban megélhessen. A felolvasást lelkesen megtapsolta a közönség.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

** **Értéktőzsde.** A tegnapi *vasárnapi magánforgalom* csendes volt. Köttettek: Osztrák hitelrészvény 368.75—368.95, magyar hitelbank 397—397.25, osztrák-magyar államvasut 359.90—360.20.

11 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 368.80—368.20, magyar hitelbank 397.25—397.50, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 253—253.50, osztrák-magyar államvasut 359.20—360.30, déli vasut 66—66.25, rimamurányi vasmü 320.50—32 .—, magyar koronajáradék 97.90—97.95, közuti vasut 394.50—395.—, városi villamos vasut 234.50—235.—.

** **A kis-czelli takarékpénztár ügye.** A kis-czelli takarékpénztár igazgatósága körlevelet intézett az összes volt igazgatósági és felügyelőbizottsági tagoknak, a melyben felhivja őket, hogy méltányos egyezség létrehozásával vessenek véget a folyamatban levő csődeljárásnak.

«Minthogy — mondja a körlevél — az eddigi tapasztalatok szerint az évtizedig elhuzódni szokott csődeljárás egyrészt — az összes érdekelteket folyton fenyegeti és felette káros függő helyzetben tartja, másrészt az eljárási költségek a csődtömeg nagyrészét többnyire felemésztik: a megrendült közhitel, a betéteivel érdekelt lakosság és a kártéritéssel tartozó mindenkori igazgató és felügyelőbizottsági tagok legfontosabb közös érdeke sürgetőleg követeli, hogy a mindent elpusztitással fenyegető csődeljárás minél előbb megszüntessék s a válságba jutott takarékpénztár ügye gyors intézkedés és kellő értékesités által rendezve legyen.

E fontos közezél csak ugy lesz elérhető, ha minden érdekelt tényező és első sorban az igazgatóság és felügyelő bizottság mindenkori felelős tagjai, illetve azok jogutódai minden tétovázás nélkül meghozzák azon áldozatot, mely a fenyegető veszély elhárításához s a baj orvoslásához okvetlenül szükséges s ha megfelelő anyagi áldozatot hoz mindenki vagyoni állásához és érdekeltségéhez képest és pedig azonnal, mert mint késedelem megnehezíti s esetleg lehetetlenné teszi az annyira kivánatos lebonyolitást.

E czélból aláirási ivet nyitunk, melyben minden igazgatósági és felügyelő bizottsági tag kötelezi magát, hogy a csőd megszüntetésének és az ügy teljes rendezésének — mint feltételnek kikötése mellett — a felhivástól számitandó hatvan nap alatt bizonyos összeget készpénzben vagy biztos értékpapirokban befizet, azon kijelentéssel, hogy mindazok ellen, kik törvényes felelősséggel tartoznak, de a hozzájárulást megtagadják, a rendezés befejezte után kártéritési viszkereseti jogaikat fentartják és hogy az általuk vállalt kötelezettség csak azon esetre érvényes, ha ez által a csőd végleg megszüntethető lesz.»

Az ügy megbeszélése és elintézése czéljából az igazgatóság az összes érdekelteket ez évi márczius hó 14-ikének délutáni fél három órájára Kis-Czellre, a közgazdasági hitelbank termébe értekezletre hivja egybe.

Szerkesztői üzenetek.

R. F. *Losoncz.* Az egyetemi tanulók külföldi stipendiumairól az egyetemi almanachok adnak felvilágositást. Tessék egy ily almanach legutóbbi példányát a budapesti tud. és müegyetemtől, valamint a kolozsvári egyetemtől meghozatni. Speciális esetekben a vallás- és közoktatási minisztérium ad esetről-esetre stipendiumot.

20415. Kaposvár. Az államszámviteltani vizsga előfeltételéül rendszerint középiskola vagy ezzel egyenrangu tanintézet végzése kivántatik, de különösen méltánylást érdemlő esetekben a pénzügyminiszter — a kihez ezen ügyek tartoznak — felmentheti az illetőt ezen feltétel teljesitésétől.

Felelős szerkesztő: **Dienes Márton.**

Tulajdonos és kiadó:

„Egyetértés" Hirlapkiadó, Irod. és Nyomda-Részv.-társaság.

Napirend 1899. márczius 13.

Naptár: Hétfő, márczius 13. Róm. kath. Nicefor pk. — Prot. Roderig. — **Görög-orosz:** (márczius 1.) Eudoc. — Zsidó: Nisan 2. — **Nap kél** 6 óra 4 perczkor reggel, **nyugszik** 6 óra 2 perczkor délután, **Hold kél:** 6 óra 16 perczkor reggel, **nyugszik:** 8 óra 17 perczkor délután.

A miniszterek nem fogadnak.

A fővárosi magánépitési bizottságának ülése az uj városházán d. u. 5 órakor.

A fővárosi egyesület ülése este 6 órakor a régi városháza tanácstermében.

Az akadémia III. osztályának ülése d. u. 5 órakor.

A nemzeti muzeum: természetrajzitára **nyitva d. e.** 9-től d. u 1 óráig. — Többi tárai megtekinthetők 50 kr. dij mellett

A nemzeti muzeum néprajzi osztálya nyitva 9—1-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva d. e. 9—12-ig és d. u. 3—8-ig.

Muzeumi könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva d. u. 3—8-ig.

Nemzeti szalon kiállitása (Ferencziek-tér 9. sz.) nyitva reggel 9-től, esti 9-ig. Belépődij 20 kr.

Téli kiállitás a képzőmüvészeti társulat városligeti müesarnokában.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva 9—1-ig.

A m. kir. központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térkép-gyüjteménye nyitva 10—1-ig.

Deák-mausoleum a kerepesi-uti temetőben **nyitva d. u.** 3 órától 5-ig.

Az 1848—49-iki szabadságharczi emlék-gyüjtemény és Kossuth-muzeum: Stefánia-ut 51. sz. a. délelőtt 9—11-ig.

A „Hodoló diszfelvonulás" Eisenhut Ferencz óriási körképe látható Városliget, Andrássy-ut végén, reggel 9-től este 5 óráig. Belépő dij 50 kr., gyermekjegy 30 kr.

Iparmüvészeti muzeum és az iparmüvészeti társulat állandó bazárja az üllői-uton hétfő és péntek kivételével naponkint 9—1-ig.

Magyar kereskedelmi muzeum. Állandó kiállitás: kereskedelem történeti muzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban, d. e. 9—12-ig és délután 2—5-ig. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott 9 órától d. u. 2-ig. — Magyar házi ipar központi bazár kerepesi-ut 22. sz. I. emelet d. e. 9-től déli 1 óráig és d. u. 3-tól esti 7 óráig. Tudakozó Iroda és nyilvános szakkönyvtár Kerepesi-ut 20. sz., I. em. d. e. 9—12-ig és d. u. 3—6-ig.

SZINHÁZAK és MULATSÁGOK.

NEMZETI SZINHÁZ.

Budapest, 1899 márcz. 13-án.

Pry Pál.

Vigjáték 5 felv. Irta John Poole. Ford. Csiky Gergely.

Személyek:

Hardy	Ujházi
Hardy Frank	Pálfi
Witherton	Gabányi
Willis	Iványi
Stamley	Mészáros
Harry	Horváth
Pry Pál	Vizvári
Grasp	Egressy
Doubledot	Latabár
Simon	Körösmezei
Eliz	Ligeti
Marianna	Meszlényi
Subtlené	Lendvayné
Phébé	Palotay
Inas	Csabi

Kezdete 7 órakor.

VÍG-SZINHÁZ.

Budapest, 1899 márcz. 13-án.

Családi örömök.

Vigjáték 3 felv. Irta Maurice Hennequin. Ford. Góth S.

Személyek:

Thibaudiére	Hegedüs
Thibaudiére-né	Nikó
Terillac báró	Gál
Terillac A.	Góth
Anette	Varsányi
Cericourt gr.	Szeréni
Angéle	Hettyei
Theodule	Rónaszéky

Kezdete 7½ órakor.

VÁR-SZINHÁZ.

Budapest, 1899 márcz. 13-án.

Hunyadi László.

Nagy opera 4 szakaszban. Zenéjét szerzette Erkel F. Szövegét irta Egressy B.

Személyek:

V. László	Kiss
Szillei	Szendrői
Hunyadi László	Arányi
Hunyadi Mátyás	Payer
Gara	Ney D.
Mária	Blätterbauer
Erzsébet	Pewny L.

Kezdete 7 órakor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Budapest, 1899 márcz. 13 án.

Zárva.

NÉPSZINHÁZ.

Budapest, 1899 márcz. 13-án.

A görög rabszolga.

Operette 3 felv. Irta Owen Hall. Ford. Makai E. és Pásztor Á. Zenéjét szerzette Sidney J.

Személyek:

Antónia	Bárdy
Iris	Hegyi
Pomponius	Solymosi
Heliodorus	Németh
Aspasia	Küry
Archiás	Szirmai
Diomed	Raskó
Silvius	Lubinszky
Manlius	Ujvári
Lollius	Tollagi
Curius	Kiss M.
Melanopis	Csatai

Kezdete 7 órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Budapest, 1899 márcz. 13-án.

A Gyurkovics-lányok.

Életkép 4 szakaszban. Irta Herczeg Ferencz.

Személyek:

Gyurkovicsné	Szilassy
Katinka	Rózsa
Sári	Aranyossy
Ella	Bilkei
Mici	Ráskay
Terka	Galambos
Liza	Haller
Klári	Várady
Radványi báró	Molnár
Gida	Rózsahegyi
Horkay	Ráthonyi
Kemény	Odry
Jankó	Kardos
Sándorffy	Füredi
Semessey	Giréth

Kezdete 7½ órakor.

KISFALUDY SZINHÁZ

Budapest, 1899 márcz. 13-án.

Zárva.

Szinházi játékrendek.

A magy. kir. operaház játékrendje: *Kedden* Carmen *Szerdán* Faust. *Csütörtökön* Jótékonyczélu hangverseny: H-mol Symphonia. — Lázár feltámasztása. *Pénteken* Ugyanaz *Szombaton* Don Juan. *Vasárnap* A próféta.

A nemzeti szinház játékrendje: *Kedden* Hamlet. *Szerdán* Házi béke. *Csütörtökön* Rafael. *Pénteken* A dolovai nábob leánya. *Szombaton* Házi béke. *Vasárnap* Himfy dalai.

A népszinház játékrendje: *Kedden* Görög rabszolga. *Szerdán* 1848. Hadak utja. *Csütörtökön, Pénteken* és *Szombaton* Görög rabszolga. *Vasárnap* délután Diákkisasszonyok, este 1848. Hadak utja.

A vigszinház játékrendje: *Kedden* Hajnali vendég. Dr. Pepi. *Szerdán* Költemény (Ábrányi Emiltől) és A hálókocsik ellenőre. *Csütörtökön* és *Pénteken* Dr. Pepi. Hajnali vendég. *Szombaton* Mozgó fényképek. *Vasárnap* délután Trilby, este Dr. Pepi. Hajnali vendég.

A magyar szinház játékrendje: *Kedden* A Gyurkovics-lányok. *Szerdán* délután és este Aranylakodalom. *Csütörtökön, Pénteken* és *Szombaton* A Gésák. *Vasarnap* délután Egyiptom gyöngye, este Gyurkovics-lányok.

Somossy Mulató

(Nagymező-utcza). 34631

ALBRECHT FERENCZ bérlő.

Kezdete 8, vége 12 órakor.

Szenzácziós varieté-müsor!!

Mr. Staley és Miss Birbeck

Zene-kovácsmühely vagy Szalon és mühely,

a metamorphosa-jelenet csodája.

Fellépnek **Barnum az ő világhirü óriási dogg-kutyáival,** továbbá **Hiláris** és **Tordants** franczia duettisták a mechanikus disznóval.

A SZÉP RIGÓ.

Valamint az összes müerők.

Márczius 15-én

Köszeghy Jenő főrendező jutalomjátékául:

„3 pár czipő"

4-ik felvonása egy hangverseny-akadémiával és egy egész uj ballet-egyveleggel. — **Sozó** k. a. mint solo-tánczosnő, valamint a szenzácziós varieté-müsor.

HUNGARIA SZÁLLODA 2080

Ma este az étteremben **Radics Béla** ismert s kedvelt zenekara játszik **Kezdete 8 órakor.**

FOLIES CAPRICE.

VI., Révay-utcza 18. sz.

Ma

Anyja vére.

Megelőzőleg

Végrehajtás akadályokkal.

Bohózat.

Inkognitó-páholy.

— **A kerékpáralkatrészek behozatali vámja.** Mint ismeretes, eddig a külföldről importált kerékpáralkatrészek után métermázsánkint 12 frtot szedett a vámhivatal, mig a teljesen összeállitott kerékpárok után ezen összeg kétszeresénél is többet, vagyis 25 aranyforintot. Egyes nagyobb külföldi gyárak, melyeknek árui az osztrák-magyar piaczon nagy kelendőségnek örvendenek, igy az angol Hillman, Herbert és Cooper czég a kitünő «Helical-Premier» gyárosa is, hogy ezen magas vámtételt elkerüljék, vámvonalon belül, Csehországban fiókgyárat létesitettek, hol az anyagyár által szállitott géprészek, hogy a gyárakban szokásos kifejezéssel éljünk, «montiroztatnak», azaz összeállittatnak. A vámtételek ezen aránytalansága arra inditotta az osztrák kerékpárgyárosokat, hogy kereskedelmi miniszterüknél óvást emeljenek és azt kérjék, miként a géprészek után szintén 25 aranyforint vámot szedjenek. Birminghamben, a kerékpáralkatrészgyártás otthonában a kereskedelmi kamara utolsó ülése igen izgalmas volt, mert az ülés főtárgyát az osztrák nagyiparosok mozgalmával szemben teendő lépések megvitatása képezte. A kamara elhatározta, hogy a bécsi angol nagykövetséget felkéri a közbenjárásra, mert az elvámolás szándékolt megmásitása ellenkezik az Anglia és az Ausztria-Magyarország közt fennálló vámszerződéssel. Miután Magyarországban az «Első magyar varrógép- és kerékpárgyár részvénytársaságon kivül összes müszerészeink ily hozatott alkatrészekből állitják össze gépeiket, őket is érzékenyen sujtaná a vámtétel felemelése, előrelátható tehát, hogy a közös veszedelem egyesiteni fogja őket és nem fognak késni a kereskedelmi miniszterhez fordulni, hogy az amugy is még csak csirájában levő honi kerékpáripar megvédésére minden lehetőt kövessen el.

— **A vadállomány Békésmegyében.** A most befejeződött vadászati szezon alatt — mint békés-csabai levelezőnk jelenti — Békésmegyében 53.801 nyulat, 12.515 fáczánt, 2807 foglyot, 2023 vadkacsát, 939 őzet lőttek. A lelőtt vadak hozzávetőleges értéke 56.000 forint. Legtöbb vadat lőttek Dobozon, 9787 nyulat és 6183 fáczánt.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— **A főváros közgyülése.** A szerdára kitüzött közgyülés főbb tárgyai a következők: A szikviz-adó behozatalának a kérdése. A váczi-ut középső szakaszának rendezésére szükséges kölcsönösszeg pénzbeli fedezetének a kimutatása. Előterjesztés, a IV. ker. borz-utczának a molnár utcza és Ferencz-József-kőpart közt leendő megnyitása ügyében. — Előterjesztés, a Szent-György-tér szabályozása tárgyában érkezett belügyminiszteri leiratra. A tanács előterjesztései a lefolyt kormányválságból folyólag kinevezett uj miniszterium ügyében érkezett miniszteri leiratra. A budapest-balparti vizmü folytatólagos megépitéséhez szükséges költségek egyrészének engedélyezése. — A fővárosi közmunkák tanácsának átirata, az eskütéri hid környékének a budai oldalon leendő rendezése s az ott tervezett park ügyében. — A tanács előterjesztése, tanitói állások szervezése iránt. Szervezendő lesz: a községi elemi iskolához: négy igazgató-tanitó-állás, 38 tanitó, 37 tanitónő, 4 segédtanitó és 3 segédtanitónő-állás. — Az országos szinész-egyesület és nyugdij-intézet föllebbezése, telekadományozás és állandó segélyezés ügyében. — Előterjesztés, néhai *Sinkovits* Jánosné, született Hahn Antónia hagyatéka tárgyában. — Előterjesztés, *Glück* Frigyes 4500 frtos alapitványának az okirata ügyében. — Föllebbezések. Nyugdijazások.

— **Ingatlanok forgalma a fővárosban.** A lefolyt héten a következő ingatlanok átiratás alá kerültek, ugy mint a budai oldalon: Stangel Jánosné I. ker. Madárhegyen 9055/1/a—b, 2/a—b. sz. telke 18.800 frtért özv. Udvarnoky Kálmánnéra, Engelmayer József I. ker. Péterhegyen 9985. sz. telke 4800 frtért Baranyay József és társaira, Wirker Rezső I. ker Gazdagreten 8779/1—2. sz. telke 2000 frtért Hanek Károly Gyulánéra, Gundel János I. ker. nyéki dülőben 6142/4. sz. háza 41.000 frtért Alpár Ignáczra, Herwarth Jánosné I. ker. Gellérthegyen 10.639. számu telke 1211½ frtért Linczenpolcz Nándor és nejére, Pfeifer János II. ker. szegényház-utcza 18. sz. háza özvegy Pfeifer Jánosnéra, Szabó testvérek I. kerület Gellerthegyen 10.542. sz. telke 1016 frtért Futtó István és nejére, Gallagó Ede II. kerület Zanda-utcza 12. sz. háza 7300 frtért özv. Renk Józsefnéra, Schmidt Pal és neje III. ker. Testvérhegyen 4201., 5235. és 6326. sz. telkeknek ½ része 50 frtért Keller Istvánra, Komáromi János III. ker. vörösvari-ut 130. sz. 1600 frtért Karl Ferencznére, Brüll Rezső és Izidor III. 1477/4—5. sz. telke 800 frtért Brüll Gyulára. *A pesti oldalon*: Bergmann Jozefa VII. ker. Damjanich-utcza 4261/b, c, d sz. háza 76.779 frtért Schüller Miksa és társaira, Weisz Gyula VII. ker. Alsó-Rákoson 1976/77/18 és 30. sz. telke 6000 frtért Kállay Adolfra, Budapest főváros közönsége X. ker. Kuttó-dülőben 8563/a számu telke 4800 frtért Bossányi Endrére, Gozony János X. ker. Orczy-ut 37. sz. háza 37.500 frtért a »Müvelt nők otthona» egyesületére, Peringer Magdolna IX. ker. Márton-utcza 27. sz. háznak része Peringer testvérekre, Fischer Czeczilia VII. ker. Alsó Rákoson 1993—95/a 47. sz. telke 3300 frtért Hermann Mihályra, id. Trux Hugó hagyatéka X. ker. Ligettelek 7450. sz. telke ifj. Trux Hugóra, Pizsurnyi testvérek VI. ker. próféta-utcza 7. sz. házuk 46.800 frtért Neumayer Ede és nejére, Benedikty Károly VIII. ker. alföldi-utcza 2. sz. teleknek része 500 frtért Vidra Sándornéra, Rauch József VII. ker. nefelejts-utcza 32. sz. háza 4347—52/436. sz. háza dr. Mitschka Kázmérnéra (hagyaték), Jajczay Ferencz IX. ker. Ranolder-utcza 17. sz. háznak ½ része özv. Jajczay Ferencznére, Hübner Gusztáv VI. ker. Bajza-utcza 12/b. sz. háza Hübner Augusztára (ajándék), Holubek József VI. ker. Alsó-Rákos 1937—39/c. 1—15. sz. telke özv. Holub Józsefné és gyermekeire (hagyaték), Krausz Mayer örökösei VI. ker. Angyalföldön 1529—39/88. sz. telke 4559 frtért Radvaner Vilmosra, ugyanazoknak ugyanott 1529—39/38. sz. telke 9974 frtért Renkl Tamasra, Gödölle Lászlóné X. ker. Alsó-Rákos 2013—14/39 és 57. sz. telke kisk. Gödölle testvérekre, Veisz Gyula VII. ker. Alsó-Rákoson 1976—77/28. sz. telke 2510 frtért Czaja Mátyásra.

EGÉSZSÉGÜGY.

)(**Fertőző betegségek január havában.** A m. kir. statisztikai hivatal kimutatása szerint az elmult január hónapban Magyarországon a gümőkórnak 6138, a torokgyiknak 1724, a kanyarónak 1328, a szamárhurutnak 1077, a vörhenynek 1467, a hasi hagymázhurutnak 773 halottja volt. E számokból Horvát-Szlavonországokra: 861 gümőkórban, 270 torokgyikban, 50 kanyaróban, 166 szamárhurutban, 89 vörhenyben és 137 hasi hagymázban elhalt egyén esik. A mi magát Magyarországot illeti, a gümőkór legerősebben a Dunántul pusztitott, a hol több mint 1000 áldozatot szedett; legkevésbbé a Tiszán innen, a hol csak 551 halottja volt. Magában Budapesten 226-an haltak el gümőkórban. (A mult év deczemberében 195-en.) Hajdu-Sámson 14 halottja közül 7 gümőkórban mult ki. A torokgyik legtöbb áldozatot a Dunántul követelt, a hol 271-en haltak el torokgyikban, mig a Tisza-Maros szögén csak 108-an. A baranyamegyei Mislenznek mind a 10, a vasmegyei Miskének mind a 6 halottja torokgyikban mult ki. A többi helység közül a kanyaró legerősebben a Tiszán inneni megyékben pusztitott, a hol 294 halottja volt, mig a Tisza-Maros szögén csak 37. Az aradmegyei Fényesnek 14 halottja közül 13, a tolnamegyei Nagy-Székelynek 15 halottja közül 14 kanyaróban halt el. A szamárhurutnak legtöbb halottja (198) Dunáninneni megyékben volt. A zemplénmegyei Ublya 8 halottja közül 6, a trencsénmegyei Krasznának 10 halottja közül 7 a szamárhurutnak lett áldozata. A vörheny leginkább a Tisza két partján és a Tisza-Maros szögén pusztitott, mig Erdélyt legjobban megkimélte. A sárosmegyei Klyussónak mind a 12, a maros-tordamegyei Ligetnek mind a 6 halottja vörhenyben mult ki. Az árvamegyei Chlebnicze 17 halottja közül 16 ugyancsak a vörhenynek esett áldozatul.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

— **A magyar mérnök- és épitész-egylet közgyülése.** Tegnap délelőtt 10 órakor tartotta a *magyar mérnök- és épitész-egylet* rendes évi közgyülését a tagok rendkivül nagy érdeklődése mellett. A közgyülésen 450 tag jelent meg. A közgyülést *Hieronymi* Károly elnök vezette, a ki megnyitó beszédében rámutatott arra, hogy a szakosztályok müködése tultengésének megakadályozására az összes tagokat felölelő egyetemes üléseket kell ezentul az egyletnek felkarolnia. A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után *Fitler* Kamill titkár olvasta fel jelentését, a melyből a következőket emeljük ki: Az egyesületnek 2066 tagja öt szakosztályban müködik. A mult évben 112 ülés volt, köztük 57 felolvasással. Az egyesület részt vett a kereskedelmi miniszter felhivására a kisipar támogatása dolgában alakitott ankéten, továbbá Budapest vizmüveinek megvizsgálásában; véleményt adott ugyancsak a kereskedelmi miniszteriumnak a pallérok képesitése dolgában. Résztvett a bécsi és brüsszeli belvizhajózási kongresszuson. Megbirálta az ujpesti községház, az iglói szinház, a szolnoki takarékpénztár, a budapesti kereskedelmi és iparkamara palotája, a hódmezővásárhelyi kaszinó és vendéglő, végre a kolozsmonostori sylos terveit. Most rendezi az egyesület az áprilisban megnyiló épitészettörténeti kiállitást. Az egyesület vagyona 154.000 forint. Ebből 81.000 frt az alapitványok összege, 17.000 frt pályadijalap, 3000 frt utazási alap, 23.800 frt a segély-alap. 4900 frt az Ybl-alap, 1260 frt a gépészeti pályadij-alap, 2600 frt a szolgák nyugdijalapja. A költségvetés szerint a mult évben 43.621 frt volt az egyesület bevétele, 38.623 frt a kiadása. Ez évre az előirányzat a bevételeknél ugy mint a kiadásoknál 38.000 forint. A költségvetést, ugy mint a titkári jelentést helyeslőleg vették tudomásul.

Ezután kihirdették a pályázatok eredményét a következőkben: A *Hollán-alapitványból* az egyesületi közlönyben megjelent két czikk jutalmai: I. dij 200 forint, *Huszka* József: *Magyar ornamentika* czimü müvének mutatvány-közleménye. II. dij 100 forint, *Wittenberg* Ignácz: *Vasutellenállás- és sebességmerő* czimü czikke. *Milleniumi vizépitési pályadij.* Aranyérem és 1000 korona. Nyertes: *Kolozsvári* Ödön *Alföldünk öntözésének kérdése* czimü munkája. *Épitészeti nagy pályázat.* Aranyérem és a közoktatásügyi miniszterium 1200 koronás utazási ösztöndija. A pályakérdés az eskütéri hid budai oldalának, a Gellérthegynek épitőmüvészeti kiképzése volt. Győztes *Vágó* László terve lett. A jövő évre a pályázat tárgya egy *czirkusz* lesz.

Elhatározta az egyesület, hogy *Fábián* János miniszteri osztálytanácsosnak, az egylet 18 éven át volt igazgatójának müködése elismeréseül megfesteti arczképét az egyesületi helyiség számára. *Fittler* Kamil titkárnak pedig, a ki 6 évig müködött az egyesületben, értékes emléktárgyat nyujt át a választmány. Ezután a lelépő tisztviselők helyének választással való betöltése következett. Alelnök lett *Fábián* János, titkár *Mihályffy* József. Az igazgatóválasztás körül nagy volt a küzdelem. Az első szavazáskor *Baranyai* Gyula, *Landgraf* János és *Vater* József közül az utóbbi kettő kapta a legtöbb szavazatot, mire pótválasztást rendeltek el. Ebből Landgraf János került ki győztesen.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **A királyi és országos legfőbb fegyelmi biróság** *Daruváry* Alajos főrendiházi elnök elnöklete alatt teljes ülést tartott, a melyben a királyi és országos legfőbb fegyelmi biróság ügyviteli szabályzata, a mely az 1893. XVIII. t.-cz. 88. §. folytán módositandó volt, végleg megállapittatott; s abba a birói ügyvitel tárgyában 1891. aug. 19-én 4291/891. és 1892. május 10-én 5026/891. számu igazságügyminiszteri rendeletekre vonatkozó intézkedései is beillesztettek. A biróság jegyzőkönyvét *Szerencs* János főrendiházi főtitkár vezette.

MULATSÁGOK.

— **A fővárosi hirlapkiadóhivatali tisztviselők** tánczmulatsága a Royalban tegnap este a legfényesebben sikerült. A hangversenyen közremüködők közül sok megérdemelt tapsot kaptak: *Fedák* Sarolta, *Bilkey* Irén és *Bárdossy* Ilona. A hangverseny után tánez következett. A jelen volt hölgyek névsora a következő:

Leányok: Almássy Frida, Altmann Ilona, Ágas Klára, Bilkey Irén, Böjtös Lujza és Piroska, Benkei Alice, Blumberg Ilonka, Blum Margit, Burger Giza és Irma, Bettelheim Irén és Teréz, Borhegyi Miczi, Binnenfeld Irén, Bacsi Teréz, Brunner Ilka, Berkes Rózsika, Bendiner Henrietta, Braun Aranka, Bakos Manczus, Beskovitz Józsa, Chován Margit, Csillag Margit, David Judith, Dolesch Etel (S.-A.-Ujhely), Fedák Sári, Ehrentheil Rózsi, Eichner Ella, Eisler Kamilla, Erdei Mariska, Felbert Olga, Ferenczy Etelka, Földiák Czella, Feledi Edith, Grünberger Giza, Goldberg Jolán, Gyulai Juliska, Gotthardt Aranka, Goldberger Irén, Gárdos Baba, Gross Hedvig, Grünhut Szidike, Haas Olga, Haller Irma, Halmos Bözsike, Hoffer Aranka, Hoffmann Ida és Erzsike, Hoffmann Mariska, Kováts Mariska, Kohn nővérek, Kállay Zsófia, Kohn Stefánia, Keller Etel, Gizella és Hedvig, Kraus Paula, Korn Blanka, Komlóssy Etelka, Kann Katicza, Kaufmann Teréz, Kovács Marcsa, Kiss Ilona, Komlóssy Emma, Róza és Matild, Lázár Irma, Losert Sárika, Lakatos Margit és Ilonka, Ledecsy Jolán, Máday Ilonka, Meixner Margit, Sabina és Ilona, Nagy Irma és Ida, Neu Róza (Keszthely), Ormos Malvin és Leona, Rosner Rózsi, Raditz Paula és Klára, Steiner Juliska és Adél, Svadló Irma, Schulz Ernesztin, Stern Margit, Sarbó Sárika, Schwarz Olga, Sághi Jolán, Tóth Klára, Tiroler Laura, Törzs Antónia, Tanner Aranka, May Gizella, Ursits Aranka, Vedrei Juliska, Kascsik Rózsika, Vas Gizuska, Wernier Vilma, Weiss Olga, Szidónia és Berta, Weiner Matild, Weiter Ilona, Zilzer Erzsi, Zsigmondy Sárika, Fahn Fritzi, Hoffmann Viki, Goldberger Szidi és Ernesztin.

Asszonyok: Dr. Alfay Ferenczné, dr. Andreánszky Jenőné, Altman Lipótné, Almásy Jakabné, Benke Józsefné, Berényi Lászlóné, Beimel Gyuláné, Bauer Adolfné, Ballay Vilmosné, Benkey Albertné, Billok Rezsőné. Bekke Józsefné, Blum Árminné, Berger Katalin, Répás Viktorné, Binfeldné, Bekk Nándorné, Bródy Józsefné, Bendiener Adolfné, Bárdosy Ilona, Fischer Józsefné, Bartha Manóné, Bleier Izidorné, Braun Józsefné, Barna Tivadarné, Csajáginé, Csagrin Józsefné, Chovan Kálmánné, Berkovicsné, Feledy Miklósné, Krausz Mórné, Moni Árminné, Evva Lajosné, Erdős Vilmosné, Eckstein Bernatné, Eichner Sománé, Breier Gusztávné, Keller Viktorné, Fedákné, Fischer Jánosné, Felbertné, Ferenczy Zoltánné, Grünberger Józsefné, dr. Grünstein Adolfné, Goldberger Nándorné, Gyémánt Bertalanné, Guthard Antalné, Goldberger A. V.-né, Grünhut Sámuelné, Gönczy Jánosné, Horváth Guriné, Haranghy Sándorné, Hoffer Dávidné, Gratzy Jánosné, Huzella Mátyásné, Hirsch Lipótné, Hampelné, Kaufmann Henrikné, özv. Kovács Lajosné, Gáczner Leóné, Husz Miksáné, özv. Jusztusz Bernátné, Iváncy Aladárné, Jenner Ferenczné, Mr. Patten, Patten Erith, Miss Lyons, Werner Ödönné, Hoffmanné, Feldmann Antalné, Komáromi Mariska, Kléh Lászlóné, Kállay Gyuláné, Kurzveilné, Kerekes Jánosné, Komlóssyné, Lukács Vilmosné, Löblin Edéné, Lukács Gáborné, László Ferenczné, Löw Sándorné, Krausz Józsejné, Kommar Antalné, Markovics Simonné, Mérő Lipótné, Meister Salamonné (M.-Keresztes), Lakatos Másyásné, Kullim Vilmosné, Pick Adolfné, Rosner Izidorné, Kintyli Antalné, Jahn Sándorné, Rákosy Szidi, Radai Gyuláné, dr. Radó Lipótné, Romsich Károlyné, Rosenzweigné, Rosner Mórné, Rudnyánszkyné, Nagy Sándorné, Szvoboda Lajosné, Szalmás Arnoldné, Salamon Gézáné, Steiger Ödönné, Strausz Adolfné, Svadló Ferenczné, Selmeczy Lipótné, Sternbergné, Szepessy F. Fülöpné, Salzer Izidorné, Scheffer Gézáné, Szepesi Vilmosné, Serédy Lajosné, Mezei Sándorné, Szécsi Salamonné, Stankay Sándorné, Sturm Albertné, Tauzer Gyuláné, Szlivay Józsefné, Torday Armandné, Tirolerné, Uray Mátyásné, Waitzner Mátyásné, Törzs Adolfné, Vigh Albertné, Vajda Béláné, dr. Vas Mártonné, Weisz Móriczné, Waitznerné, Weichherz Mórné, özv. Wiener Mihályné, Wartner Arthurné, Weiner Sámuelné, Zilahy Dezsőné, özv. Zipser Lipótné, Széplaky Ferenczné, Steiner Mártonné, Zuckermann Józsefné.

GYÁSZROVAT.

Wahrmann Sándor temetése. Nagy részvét mellett óriási gyászoló közönség jelenlétében, kisérték tegnap délután örök nyugalomra az elhunyt jótékony emberbarátnak, *Wahrmann* Sándornak hült tetemeit a bécsi-utcza 4-ik szám alatti gyászházból. A tágas udvart, valamint az utczát egészen ellepték a temetésre megjelent előkelőségek, a kik eljöttek megadni a végső tisztességet annak az embernek, a ki egész életén át embertársai jólétének előmozditásán buzgólkodott, a szerencsétlenek és nyomorultak sorsának enyhitésén fáradozott. A főváros kereskedelmi életének legkiválóbb tagjai, a pénzintézetek vezetői, a tőzsdetanács tagjai, az izraelita hitközség és a Chevra kadisa elöljárósága, a törvényhatósági bizottság számos tagja a székesfőváros jótékonysági egyesületeinek küldöttei állták körül a ravatalt, a mely mellett közvetlenül a zsidó árvaházak és a földmivelő és kézmüegyesület növendékei, a kiknek egész életén át bőkezü pártfogója volt az elhunyt — foglaltak helyet. A gyászoló közönség soraiban ott volt Láng Lajos v. b. t. t. Sacelláry György miniszteri tanácsos, dr. Székely Ferencz kuriai biró, a rabsegélyző egylet elnöke, az egyesület képviseletében Biczó titkárral, Neuberger Ignácz kuriai biró, Bródy Zsigmond főrendiházi tag, Weisz Berthold országgyülési képviselő, Sándor Pál, Simon Jakab, megyeri Krausz Lajos, gárdonyi Neumann Frigyes tőzsdetanácsosok, Tenczer Pál, dr. Löw Tivadar, Hartenstein Zsigmond kir. tanácsos, Popper István, dr. Löw Sámuel, dr. Adler Zsigmond, dr. Weisz Jakab, Wolfner József, Mandl J. Ignácz, zalai Fenyvessy Adolf, Hüttl Tivadar fővárosi bizottsági tagok, Deutsch Sámuel, Grünbaum Miksa izr. hitközségi elöljárók, Erlich Mózes a Chevra Kadisa elnöke, Schlesinger Samu nagybirtokos, dr. Ágai Adolf szerkesztő, dr. Kőrössy József a statisztikai hivatal igazgatója, Sajó Sándor rendőrkapitány, lovag Lederer Sándor, Fuchs Lajos, Popper Károly, Robitsek Henrik, Póor Jakab, Deutsch Sándor, dr. Farkas Emil, Freund Dezső, Müller Vilmos, Gruber József, Fényes Miklós igazgatók, dr. Baron Jónás, dr. Goldzieher egyetemi tanárok, Birnbaum Imre, Frankl József, Ullmann Pál főkonzulok, Grünbaum kapitány, Csányi Ágoston földbirtokos, azonkivül számosan a közélet szereplő alakjai közül. Mialatt a koporsót az udvarra lehozták, a hitközség énekkara *Lazarus* főkántor vezetése alatt megható gyászéneket énekelt. A koporsó fölött dr. *Kohn* Sámuel főrabbi mondott szép gyászbeszédet, a melyben az elhunyt emberbarát érdemeiről emlékezett meg magasztaló szavakban. Majd megindult a gyászmenet a kerepesi-uti temetőbe, a hol a családi sirboltban örök nyugalomra helyezték a nemes emberbarát holttestét.

Wittels kómikus vasárnap Meránban meghalt.

TÁVIRATOK.

Nagy-Szeben, márcz. 12. *Metianu* metropolita beiktatási ünnepélyét tegnap este fáklyászene előzte meg. Az ünnepélyes beiktatási aktus tegnap délelőtt fél 9 órakor a görög-keleti székesegyházban ment végbe. A vallás- és közoktatásügyi miniszter átiratát, a melyben a metropolita megerősitését tudatja, előbb magyar nyelven, azután román forditásban olvasták fel, mire a metropolitát lelkesült *setreaska* kiáltások között *Puscariu* archimandrita kongresszusi elnök a metropolitai székhez vezette. Puscariu üdvözlő beszédére válaszolva *Metianu* metropolita székfoglaló beszédet mondott, a melyben igérte, hogy minden erejével egyháza, népe és hazája jólete és előmozditására fog törekedni. Ezután az uj metropolita liturgiát czelebrált, mire a kongresszus tagjai az érseki székpalotába kisérték. A beiktatás után a metropolita a nagyszebeni hatóságok fejeit és a nagyszamban megjelent küldöttségeket fogadta, a melyek a beiktatás alkalmaból délután adott lakomára is hivatalosak voltak.

Havanna, márcz. 12. A nemzetgyülés elhatározta *Gomez* letételét.

Viktória királynő.

Toulon, márcz. 12. Viktória királynő az alprefektushoz intézett táviratában azt az óhajtását fejezte ki, hogy szeretne vele a pályaudvaron beszélni. Mikor a vonat itt áthaladt, *a királynő kifejezte az alprefektus előtt mély megilletődését a touloni katasztrófa alkalmából, valamint részvétét a robbanás iránt.* Az alprefektus a lakosság nevében köszönetet mondott a királynőnek.

Nizza, márcz. 12. Viktória királynő ideérkezett s az ünnepi diszben pompázó pályaudvaron a polgári és katonai hatóságok üdvözölték és a perronon felállitott diszszázad katonai tisztelgéssel fogadta. A királynő indiai komornyikjára támaszkdva szállt le a vasuti kocsiból és a hatóságok üdvözletét fogadta; azután kocsiba ült és Cimiesbe hajtatott. A kocsit lovas tüzérség kisérte. A királynő a legjobb egészségben van.

A pápa fölgyógyulása.

Róma, márcz. 12. A pápa koronázása évfordulójának utólagos megünnepléseül és a szent atya fölgyógyulása alkalmából Rampolla bibornok, a Szent Péter-templomban a káptalan segédletével délután 5 és fél órakor Te Deumot czelebrált, a melyen a római katholikus egyesületek és igen nagy közönség vett részt. A jelenvoltak közt, noha ülőhelyek nem voltak fentartva, igen sok előkelőség, a diplomácziai kar és a nemesség számos tagja volt jelen. A Te Deum előtt a Szent Péter-templom előtt levő teret nagy néptömeg lepte el. A templomhomlokzatot alkonyatkor fényesen kivilágitották.

A közönség köréből.

Ober-Seltersi ásványkutak

Természetes Selter-viz.

Az Ober-Seltersi ásványforrás vize hirneves gyógyviznek van elismerve, különösen a **mell** és **gége** betegségeinél. Az idegeket erősiti és az emésztési szervek müködését helyreállitja. 35692

Kapható minden ismert ásványvizkereskedésben.

KÖZGAZDASÁG.

Páris, márcz. 12. A vámigazgatóság által közzétett hivatalos kimutatás szerint a behozatal értéke ez év első két hónapjában 702,309,000 frankvolt az előző év megfelelő időszakának 728,160.000 frankjával szemben, a kivitel értéke pedig 498,682.000 frank az előző évi 478,076.000 frankkal szemben.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

* **A nemzeti baleset biztositó részvénytársaság** ez év február havában 1238 darab balesetbiztositási kötvényt állitott ki, melyek halálesetre 12,060.334 korona, rokkantság esetére 16,994.334 korona és mulékony keresetképtelenség esetén 8571 korona napi kártalanitásra biztositott összegekről szólanak. Ugyanezen időszakban összesen 460 baleset és pedig 3 haláleset, 45 rokkantsági eset és 412 mulékony keresetképtelenségi eset jelentetett be fentnevezett társaságnál.

GAZDASÁGI KÖZLEMÉNYEK.

* **Tavaszi luxuslóvásár.** A Tattersall telepén tegnap délelőtt nyilt meg a tavaszi luxuslóvásár. A katalógusba felvett 236 darab lóból megjelent a vásáron 220 drb ló, a melyeknek átlagos minősége nagyon is kielégitőnek mondható. A vásár ezuttal dijazással is egybe volt kötve, a mennyiben a székesfőváros és a budapesti Tattersall-társaság közös pénzadományáiból három értékes ezüst tiszteletdijat tüztek ki a vásáron megjelent legszebb és legjobbnak talált négyesfogat és hátasló részére. A dijazásra kiállt 10 négyesfogat, a melyek közül csakugyan bajos volt a legszebb fogat kiválasztása, mert matdnem mindegyik kifogástalan és a dijra érdemes kvalitásokkal rendelkezett. Végre is a bizottság, mint lóanyagra nézve is legkorrektebbnek, *Jankovich-Bésán* Elemér négyesének itélte oda a dijat. A kettes fogatok diját a vásárnak a katalogusban is két legdrágábban jegyzett lova, *Mikovics* Ágoston, egyszerü szabadkai gazdaember és kereskedő két pompás feketéje nyerte, melyeket már a vásár hivatalos terminusát megelőzőleg *Woltmann* György berlini kereskedő sietett a kitett 4000 frt bejelentési árért magáévá tenni. Végül a hátaslovak diját a bizottság *Fáy* Béla ismert lótenyésztő *Julia II.* nevü korrekt testü és jól belovagolt kanczájának itélte oda. A legutóbbi vásári alkalmakhoz képest a tegnapi elsőnapi eladási eredmény is elég jónak mondható, mert — mig rendesen a vásár első napján alig 5—6 ló kel el — tegnap délig már 20 ló cserélt gazdát. A vevők tulnyomó része külföldi. Délután 4 órakor *Darányi* Ignácz földmivelésügyi miniszter is megjelent a vásáron.

IPARÜGYEK.

— **A kalotaszegi varottas.** A kalotaszegi varottas eredete és ujjászületése czimen az országos iparegyesület házi ipari szakosztályában tegnap délelőtt nagyszámu és előkelő közönség jelenlétében dr. *Herich* Károlyné felolvasta *Gyarmathy* Zsigáné értekezését. Bevezetésképen megemlékezett *Hermann* Antalnak a kalotaszegi varottasról irott müvéről s azután érdekesen mondotta el a szerzőnek, Gyarmathynénak «Tarka képek a kalotaszegi varottas világából» czimü munkája eredetét. Szólt a boldogult királynénak a varrottas iránti érdeklődéséről, az 1885-iki kiállitás kalotaszegi szobájáról, a melyet Herich Károly felszólitására Gyarmathy Zsigáné rendezett be. Az akkor kiállitott «régi módi» varrottas nagy érdeklődést keltett főleg a kiállitás külföldi látogatói előtt s igy támadt a szerzőnek az a gondolata, hogy üdvös lesz a rejtett kincset napfényre hozni. Elmondta, milyen nehezen birta sok buzditásra rávenni szülővidékének népét, hogy visszatérjen a varrottas készitéséhez. De aztán később kedvvel és szorgalommal láttak hozzá, ugy hogy kénytelen volt a tömérdek varrottas számára piaczról gondoskodni. Hálásan emlékezett meg József főherczegnek, *Klotild* főherczegasszonyak meleg érdeklődéséről a varrottas iránt, mely többek között abban is nyilvánult, hogy a főherczegasszony tátra-füredi villája csupa kalotaszegi varrottassal van diszitve. Mária Terézia főherczegasszony és Mária Terézia főherczegnő szintén igen kedveli a varrottast és személyesen is elment Kalotaszegre, hogy szinről-szinre láthassa a vidék részét. A főherczegnők szobáit leginkább a körtvés, a cserleves, a fonott, a makkos, a szarufás, a bogláros, a tányéros és a kisalmás nevü régi minták diszitik. E minták hajdan az erdélyi uri osztály ágynemüit diszitették és nagyban varrták a fejedelemnek, nemes leányai az ugynevezett lányok házaban. Jóval később kezdte ezeknek a varrását a nép. Vikár Béla és a többi ethnografus véleményével szemben szülőfalujából vett példával igazolja, hogy a varrottas készitése *felülről jött a nép közé és nem megforditva.* Szól a varrottas különböző fajairól: az irás utáni munkáról, a fodorvászonról, mely kizárólag kalotaszegi speczialitás. Ez utóbbinak Amerikában is nagy kelendősége van. Elmondja végül, hogyan tanitgatta a kalotaszegi nép kislányait a fodorvászon szálvonás készitésére és ismerteti a varrottasnak az utóbbi időben örvendetes kelendőségét, a keresk. muzeumnak a terjesztésben való sikereit. Végül azt a kivánságát fejezi ki, hogy bárcsak minél több piaczot lelnének e termékekre, hogy a szegény nép, a mely mindenütt szegény, jobban megélhessen. A felolvasást lelkesen megtapsolta a közönség.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

** **Értéktőzsde.** A tegnapi *vasárnapi magánforgalom* csendes volt. Köttettek: Osztrák hitelrészvény 368.75—368.95, magyar hitelbank 397—397.25, osztrák-magyar államvasut 359.90—360.20.

11 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 368.80—368.20, magyar hitelbank 397.25—397.50, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 253—253.50, osztrák-magyar államvasut 359.20—360.30, déli vasut 66—66.25, rimamurányi vasmü 320.50—321.—, magyar koronajáradék 97.90—97.95, közuti vasut 394.50—395.—, városi villamos vasut 234.50—235.—.

** **A kis-czelli takarékpénztár ügye.** A kis-czelli takarékpénztár igazgatósága körlevelet intézett az összes volt igazgatósági és felügyelőbizottsági tagoknak, a melyben felhivja őket, hogy méltányos egyezség létrehozásával vessenek véget a folyamatban levő csődeljárásnak.

«Minthogy — mondja a körlevél — az eddigi tapasztalatok szerint az évtizedig elhuzódni szokott csődeljárás egyrészt — az összes érdekelteket folyton fenyegeti és felette káros függő helyzetben tartja, másrészt az eljárási költségek a csődtömeg nagyrészét többnyire felemésztik: a megrendült közhitel, a betéteivel érdekelt lakosság és a kártéritéssel tartozó mindenkori igazgató és felügyelőbizottsági tagok legfontosabb közös érdeke sürgetőleg követeli, hogy a mindent elpusztitással fenyegető csődeljárás minél előbb megszüntessék s a válságba jutott takarékpénztár ügye gyors intézkedés és kellő értékesités által rendezve legyen.

E fontos közczél csak ugy lesz elérhető, ha minden érdekelt tényező és első sorban az igazgatóság és felügyelő bizottság mindenkori felelős tagjai, illetve azok jogutódai minden tétovázás nélkül meghozzák azon áldozatot, mely a fenyegető veszély elháritásához s a baj orvoslásához okvetlenül szükséges s ha megfelelő anyagi áldozatot hoz mindenki vagyoni állásához és érdekeltségéhez képest és pedig azonnal, mert mint késedelem megnehezíti s esetleg lehetetlenné teszi az annyira kivánatos lebonyolitást.

E czélból aláirási ivet nyitunk, melyben minden igazgatósági és felügyelő bizottsági tag kötelezi magát, hogy a csőd megszüntetésének és az ügy teljes rendezésének — mint feltételnek kikötése mellett — a felhivástól számitandó hatvan nap alatt bizonyos összeget készpénzben vagy biztos értékpapirokban befizet, azon kijelentéssel, hogy mindazok ellen, kik törvényes felelősséggel tartoznak, de a hozzájárulást megtagadják, a rendezés befejezte után kártéritési viszkereseti jogaikat fentartják és hogy az általuk vállalt kötelezettség csak azon esetre érvényes, ha ez által a csőd végleg megszüntethető lesz.»

Az ügy megbeszélése és elintézése czéljából az igazgatóság az összes érdekelteket ez évi márczius hó 14-ikének délutáni fél három órájára Kis-Czellre, a közgazdasági hitelbank termébe értekezletre hivja egybe.

Szerkesztői üzenetek.

R. F. *Losoncz.* Az egyetemi tanulók külföldi stipendiumairól az egyetemi almanachok adnak felvilágositást. Tessék egy ily almanach legutóbbi példányát a budapesti tud. és müegyetemtől, valamint a kolozsvári egyetemtől meghozatni. Speciális esetekben a vallás- és közoktatási miniszterium ad esetről-esetre stipendiumot.

20415. Kaposvár. Az államszámviteltani vizsga előfeltételéül rendszerint középiskola vagy ezzel egyenrangu tanintézet végzése kivántatik, de különösen méltánylást érdemlő esetekben a pénzügyminiszter — a kihez ezen ügyek tartoznak — felmentheti az illetőt ezen feltétel teljesitésétől.

Felelős szerkesztő: **Dienes Márton.**

Tulajdonos és kiadó:

„Egyetértés" Hirlapkiadó, Irod. és Nyomda-Részv.-társaság.

Napirend 1899. márczius 13.

Naptár: Hétfő, márczius 13. Róm. kath. Nicefor pk. — Prot. Roderig. — **Görög-orosz:** (márczius 1.) Eudoc. — Zsidó: Nisan 2. — **Nap kél** 6 óra 4 perczkor reggel, **nyugszik** 6 óra 2 perczkor délután, **Hold** kél: 6 óra 16 perczkor reggel, **nyugszik:** 8 óra 17 perczkor délután.

A miniszterek nem fogadnak.

A főváros magánépitési bizottságának ülése az uj városházán d. u. 5 órakor.

A fővárosi egyesület ülése este 6 órakor a régi városháza tanácstermében.

Az akadémia III. osztályának ülése d. u. 5 órakor.

A nemzeti muzeum: természetrajzitára nyitva d. e. 9-től d. u. 1 óráig. — Többi tárai megtekinthetők 50 kr. dij mellett.

A nemzeti muzeum néprajzi osztálya nyitva 9—1-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva d. e. 9—12-ig és d. u. 3—8-ig.

Muzeumi könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva d. u. 3—8-ig.

Nemzeti szalon kiállitása (Ferencziek-tér 9. sz.) nyitva reggel 9-től, esti 9-ig. Belépődij 20 kr.

Téli kiállitás a képzőmüvészeti társulat városligeti müscsarnokában.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva 9—1-ig.

A m. kir. központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térkép-gyüjteménye nyitva 10—1-ig.

Deák-mauzoleum a kerepesi-uti temetőben nyitva d. u. 3 órától 5-ig.

Az 1848—49-iki szabadságharczi emlék-gyüjtemény és Kossuth-muzeum: Stefánia-ut 51. sz. a. délelőtt 9—11-ig.

A „Hodoló diszfelvonulás" Eisenhut Ferencz óriási körképe látható Városliget, Andrássy-ut végén, reggel 9-től este 5 óráig. Belépő dij 50 kr., gyermekjegy 30 kr.

Iparmüvészeti muzeum és az iparmüvészeti társulat állandó bazárja az üllői-uton hétfő és péntek kivételével naponkint 9—1-ig.

Magyar kereskedelmi muzeum. Állandó kiállitás: kereskedelem történeti muzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban, d. e. 9—12-ig és délután 2—5-ig. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott 9 órától d. u. 2-ig. — Magyar házi ipar központi bazár kerepesi-ut 22. sz. I. emelet d. e. 9-től déli 1 óráig és d. u. 3-tól esti 7 óráig. Tudakozó Iroda és nyilvános szakkönyvtár Kerepesi-ut 20. sz., I. em. d. e. 9—12-ig és d. u. 3—6-ig.

SZINHÁZAK és MULATSÁGOK.

NEMZETI SZINHÁZ.

Budapest, 1899 márcz. 13-án.

Pry Pál.

Vigjáték 5 felv. Irta John Poole. Ford. Csiky Gergely.

Személyek:

Hardy	Ujházi
Hardy Frank	Pálfi
Witherton	Gabányi
Willis	Iványi
Stamley	Mészáros
Harry	Horváth
Pry Pál	Vizvári
Grasp	Egressy
Doubledot	Latabár
Simon	Körösmezei
Eliz	Ligeti
Marianna	Meszlényi
Subtlené	Lendvayné
Phébé	Palotay
Inas	Csabi

Kezdete 7 órakor.

VÍG-SZINHÁZ.

Budapest, 1899 márcz. 13-án.

Családi örömök.

Vigjáték 3 felv. Irta Maurice Hennequin. Ford. Góth S.

Személyek:

Thibaudiére	Hegedüs
Thibaudiére-né	Nikó
Terillac báró	Gál
Terillac A.	Góth
Anette	Varsányi
Cericourt gr.	Szeréml
Angéle	Hettyei
Théodule	Rónaszéky

Kezdete 7½ órakor.

VÁR-SZINHÁZ.

Budapest, 1899 márcz. 13-án.

Hunyadi László.

Nagy opera 4 szakaszban. Zenéjét szerzette Erkel F. Szövegét irta Egressy B.

Személyek:

V. László	Kiss
Szillei	Szendrői
Hunyadi László	Arányi
Hunyadi Mátyás	Payer
Gara	Ney D.
Mária	Blätterbauer
Erzsébet	Pewny L.

Kezdete 7 órakor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Budapest, 1899 márcz. 13-án.

Zárva.

NÉPSZINHÁZ.

Budapest, 1899 márcz. 13-án.

A görög rabszolga.

Operette 3 felv. Irta Owen Hall. Ford. Makai E. és Pásztor Á. Zenéjét szerzette Sidney J.

Személyek:

Antónia	Bárdy
Iris	Hegyi
Pomponius	Solymosi
Heliodorus	Németh
Aspasia	Küry
Archiás	Szirmai
Diomed	Raskó
Silvius	Lubinszky
Manlius	Ujvári
Lollius	Tollagi
Curius	Kiss M.
Melanopis	Csatai

Kezdete 7 órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Budapest, 1899 márcz. 13-án.

A Gyurkovics-lányok.

Életkép 4 szakaszban. Irta Herczeg Ferencz.

Személyek:

Gyurkovicsné	Szilassy
Katinka	Rózsa
Sári	Aranyossy
Ella	Bilkei
Mici	Ráskay
Terka	Galambos
Liza	Haller
Klári	Várady
Radványi báró	Molnár
Gida	Rózsahegyi
Horkay	Ráthonyi
Kemény	Odry
Jankó	Kardos
Sándorffy	Füredi
Semessey	Giréth

Kezdete 7½ órakor.

KISFALUDY SZINHÁZ

Budapest, 1899 márcz. 13-án.

Zárva.

Szinházi játékrendek.

A magy. kir. operaház játékrendje: *Kedden* Carmen *Szerdán* Faust. *Csütörtökön* Jótékonyczélu hangverseny: H-mol Symphonia. — Lázár feltámasztása. *Pénteken* Ugyanaz. *Szombaton* Don Juan. *Vasárnap* A próféta.

A nemzeti szinház játékrendje: *Kedden* Hamlet. *Szerdán* Házi béke. *Csütörtökön* Rafael. *Pénteken* A dolovai nábob leánya. *Szombaton* Házi béke. *Vasárnap* Himfy dalai.

A népszinház játékrendje: *Kedden* Görög rabszolga. *Szerdán* 1848. Hadak utja. *Csütörtökön, Pénteken* és *Szombaton* Görög rabszolga. *Vasárnap* délután Diákkisasszonyok, este 1848. Hadak utja.

A vigszinház játékrendje: *Kedden* Hajnali vendég. Dr. Pepi. *Szerdán* Költemény (Ábrányi Emiltől) és A hálókocsik ellenőre. *Csütörtökön* és *Pénteken* Dr. Pepi. Hajnali vendég. *Szombaton* Mozgó fényképek. *Vasárnap* délután Trilby, este Dr. Pepi. Hajnali vendég.

A magyar szinház játékrendje: *Kedden* A Gyurkovics-lányok. *Szerdán* délután és este Aranylakodalom. *Csütörtökön, Pénteken* és *Szombaton* A Gésák. *Vasárnap* délután Egyiptom gyöngye, este Gyurkovics-lányok.

Somossy Mulató

(Nagymező-utcza). 3463

ALBRECHT FERENCZ bérlő.

Kezdete 8, vége 12 órakor.

Szenzácziós varieté-müsor!!

Mr. Staley és Miss Birbeck

Zene-kovácsmühely vagy Szalon és mühely,

a metamorphosa-jelenet csodája.

Fellépnek **Barnum az ö világhirü óriási dogg-kutyáival**, továbbá **Hiláris** és **Tordants** franczia duettisták a mechanikus disznóval.

A SZÉP RIGÓ.

Valamint az összes müerők.

Márczius 15-én

Köszeghy Jenö förendezö jutalomjátékául:

„3 pár czipő"

4-ik felvonása egy hangverseny-akadémiával és egy egész uj ballet-egyveleggel. — **Szozó** k. a. mint solo-tánczosnő, valamint a szenzácziós varieté-müsor.

HUNGARIA SZÁLLODA 2080

Ma este az étteremben **Radics Béla** ismert s kedvelt zenekara játszik. **Kezdete 8 órakor.**

FOLIES CAPRICE.

VI., Révay-utcza 18. sz.

Ma

Anyja vére.

Megelőzőleg

Végrehajtás akadályokkal.

Bohózat.

Inkognitó-páholy.

Selyem-basztruha 8 frt 65 krtól

egész **14 frt 65 krig** egy teljes öltözékhez való szövet — Tussors és Shantungs 32713

valamint **fekete, fehér** é **szines Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig** méterenként — sima, csikos, koczkázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szin és árnyalatban stb.)
Ruhák s blousokra a gyárból! Privát-fogyasztóknak postabér-, vámmentesen s házhoz szállitva.
Minták postafordultával.
Magyar levelezés. Svájczba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.
Henneberg G. selyemgyárai, Zürichben
(cs. és kir. udvari szállitó).

Használt és uj
pénz-szekrények
rendkivüli olcsó áron kaphatók a bécsi pénzszekrénygyár raktárában, **Budapest, V., Bálvány-utcza 6. sz.** 31885

Bérbeadó.
Üllei-ut Erkel-utcza sarkán 5 nagy utczai szobás uri lakás szalonnal 950 frtért; nagy bolt lakással 650 frtért; több más lakás olcsó bérért. Czim a kiadóban. 7411

Kávé, Tea
Fiuméból
közvetlen a tengeri hajóról szétküldve,
1 zsák 4 k. Kuba kávé של פסח 5·76
1 zsák 4 k. Portorikó gyöngykávé . . 6·12
1 csinos doboz 1/4 k. Császár kev. tea 1·60
1 csinos doboz 1/4 k. Császár törm. tea —·85
más költség nincs.
A tea a kávéhoz csomagolható. Részletes árjegyzéket kivánatra készséggel küldünk. 35590
FRATTELLI DEISINGER
Fiume.

Alapittatott 1875.

35154
ZONGORÁK
PIANINÓK
CZIMBALMOK
HARMONIUMOK
legolcsóbban és teljes jótállás mellett részletfizetésre is
Deutsch Gábornál
Budapest,
V., Erzsébet-tér 7. I. em.
Olcsó bérlet.
Hangolások és javitások lelkiismeretesen eszközöltetnek.

HERCUR
bank- és váltó-üzlet részvény-társaság
Budapest, V. ker., Dorottya-utcza 12. sz.
Ajánl a III. m. kir. osztálysorsjáték
főhuzására 1899. évi márczius **15**-től április **12**-ig
sorsjegyeket a következő árakon:

egész	fél	negyed	nyolczad
80 frt	**40 frt**	**20 frt**	**10 frt.**

Az utolsó főhuzáson nálunk nyerték a **600.000** koronás dijat és a **200.000** koronás főnyereményt. 35691

Huzás már márczius 15-től április 12-ig.
M. KIR. SZAB.
OSZTÁLYSORSJÁTÉK
Főnyeremény szerencsés esetben
EGY MILLIÓ KOR.
BEIMEL LAJOS
főelárusitó
BUDAPESTEN
Kecskeméti-u. 13.
Huzás már márczius 15-től április 12-ig.

Árak a VI. osztályhoz:
Egy egész ... 80 frt.
Egy fél ... 40 frt.
Egy negyed ... 20 frt.
Egy nyolczad 10 frt.

Árak a VI. osztályhoz:
Egy egész ... 80 frt.
Egy fél ... 40 frt.
Egy negyed ... 20 frt.
Egy nyolczad 10 frt.

Általános elgyengülésnél, az alhasi szervek rendellenes működésénél, mell és gyomorfájdalmaknál, nemkülönben az **üdülők legjobb** és **legizletesebb erősitőszerét** képezi a
HOFF JÁNOS FÉLE MALÁTA KIVONAT EGÉSZSÉGI-ITAL
Egy palack ára 75 kr., 5 palack bérmentve 3 frt 75 kr.
Kapható az összes gyógyszertárakban, drogua-, csemege- és fűszerkereskedésekben.
Magyarországi kizárólagos főraktár:
TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertára, Király-utcza 12. sz.

NEMZETI ISKOLA
FÜGGETLEN POLITIKAI TANÜGYI UJSÁG.
Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **BENEDEK ELEK.** | Helyettes szerkesztő: **FÖLDES GÉZA.**
A **NEMZETI ISKOLA** az **egyetlen politikai** tanügyi ujság, mely minden politikai párttól függetlenül, hatodik éve szolgálja a **tanitók és tanárok erkölcsi és anyagi érdekeit.** Független lefelé és fölfelé egyaránt s **bátor szókimondása** a tanitók és tanárok körében méltán emelte páratlan népszerüségre. Az összes tanügyi lapok közt ebben olvashatók a **legfrissebb és legalaposabb** tanügyi értesülések. 1064
A **NEMZETI ISKOLA** előfizetési ára:
Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII. ker., Rottenbiller-utcza 5 a.

Kávémagazin Budapesten.
KÁVÉ
elvámolva, **költségmentesen** házhoz szállitva
Kitünő jó minőség.
4½ kg. Kuba kávé ... frt 6.50
4½ kg. Mokka kávé ... „ 6.50
4½ kg. Jáva kávé ... „ 6.50
4½ kg. Gyöngy kávé ... „ 6.80
4½ kg. Portorikó kávé ... „ 5.80
½ kg. Császárkeverék tea ... „ 1.55
½ kg. Törmelék tea ... „ —.95
Bámulatos olcsó árak.
Postán utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldésére naponta szétküldés bérmentve. Minden csomaghoz levelező-lap van mellékelve, melyen kérem megelégedésük nyilvánitását.
Egyes fajokat vegyesen is küld a budapesti kávémagazin:
BELÁK ISTVÁN
Budapest, VII., Rottenbiller-utcza 4.
Telefon 61—75. 35642
Kizárólag. szétküldés Budapestről.

Magyar királyi államvasutak.

Hirdetmény.

Ezennel közhirré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. böröndök, táskák, kalapok, ruha és fehérnemüek, botok, napernyők, esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon és következő napokon tartandó nyilvános árverés alkalmával azonnali készpénzfizetés mellett el fognak adatni.

Miskolcz állomáson f. é. márczius 16-án d. e. 9 órakor.

Kolozsvár állomáson f. é. márczius hó 23-án d. e. 9 órakor.

Budapest nyug. p. u. állomáson f. é. márczius hó 29-én d. u. 3 órakor.

Budapest, 1899. évi márczius havában.

Az igazgatóság.

1206

Magyar királyi államvasutak.

17068/99. szám. 1110

Hirdetmény.

(A termesgőzhajók nyári menetrendje Fiume—Velencze és Fiume—Ancona között.)

Fiume és Velencze között az elegáns „Daniel Ernő“ Fiume—Ancona között pedig a legnagyobb kényelemmel berendezett „Villám“ nevü gyorshajó közlekedik.

Ezen gőzhajók az I. helyen kivül még külön luxus osztálylyal is birnak, melyek külön teremmel, kitünő ágyakat tartalmazó kabinokkal, dohányzó teremmel és villamos világitással vannak ellátva.

A „Villám“ nevü gőzhajó a termen kivül még egy kisebb 4 hálóhelylyel ellátott családi teremmel (salon privé) is bir, mely külön megrendelhető.

Ezen termeshajók nyári menetrendje folyó évi márczius hó 15-től 1899. évi október 31-ig a következő:

Fiuméból indul Velenczébe minden kedden és szombaton 8 órakor este, csatlakozásban a Budapestről este érkező gyorsvonathoz, érkezés Velenczébe másnap reggel 7 órakor.

Velenczéből indul Fiuméba minden hétfőn és csütörtökön este 7 óra 30 perczkor a Szt.-Márk-terről, érkezik Fiuméba másnap reggel 6 óra 30 perczkor, csatlakozásban a Budapestre reggel induló gyorsvonathoz.

Fiuméból indul Anconába minden hétfőn és csütörtökön este 8 órkor, csatlakozásban a Budapestről este érkező gyorsvonathoz, érkezés Anconába másnap reggel 6 órakor, csatlakozásban a Rómába induló gyorsvonathoz.

Anconából indul Fiuméba minden szerdán és szombaton este 8 óra 30 perczkor, csatlakozásban a római, nápolyi és bolognai gyorsvonatokkal, érkezés Fiuméba másnap reggel 6 óra 30 perczkor, csatlakozásban a Budapestre reggel induló gyorsvonathoz.

A tengeren való hajóátkelés 10 órát vesz igénybe.

Fiuméből Anconáig vagy Velenczéig gőzhajón fizetendő:

luxusosztályban ágygyal együtt ... 16 kor.
az I. helyen ágygyal együtt ... 12 kor.
a III. helyen ... 6 kor.

Bécs állámvasut és északi vasut p. u. és Fiume közt Budapesten át, alábbi menetdijak fizetendők és p. a gyorsvonaton I. oszt. 36 kor. 70 fil. II. oszt. 24 kor. 40 fil. és a személyvonaton III. oszt. 11 kor. 80 fil. Ezen jegyek 8 napig érvényesek, mely idő alatt az utazás Budapesten láttamozás mellet tetszés szerint megszakitható.

A fentebbi utirányon át Olaszországba közvetlen gyorsvonatu menetjegyek is kiadatnak következő árakon:

			I. oszt.	II.	III.
Budapest	—Firenze	Fiume Velenczén át	75·80 frc	55·45 frc	30·15 frc.
„	—Genua		92·50	67·25	36·55
„	—Milano		71·95	52·85	28·70
„	—Turin		92·25	67·10	36·45
„	—Napoly	Fiume Anconán át	104·45	75·55	41·05
„	—Róma		76·05	55·65	30·30

Ezen jegyeken kivül Budapestről, Bari, Battaglia, Bologna, Livorno, Padua, Pisa, Verona állomásokra is adatnak ki közvetlen menetjegyek.

Bővebb értesités nyerhető a magy. kir. államvasutak városi menetjegy-irodáiban és a Cook-féle utazási irodában, a „Courir“ nemzetközi utazási irodában, Abbaziában és Bécsben „Schneller és társa“ czégnél Budapesten és Bécsben és Antonio de Pavli czégnél Velenczében, valamint a „Stangen“-féle utazási irodában Berlinben.

Budapest, 1899 márczius hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnyomat nem dijaztatik).

MAGYAR KÖNYVTÁR
Szerkeszti: **RADÓ ANTAL.** Kiadja: **LAMPEL R.** (Wodianer F. és Fiai)
A MAGYAR KÖNYVTÁR-ban a következő **szinművek** jelentek meg:
Aischylos. A leláncolt Promotheüsz. Ford. **Zilahi** Károly. Bevezetéssel ellátta Tóth Rezső. (27. szám.)
Byron Manfred. Forditotta **Ábrányi** Emil. (23. szám.)
Bracco. Don Pietro Caruso. Verga. Parasztbecsület Ford. **Radó** Antal (80. szám.)
Cavallotti. Énekek éneke. Dramollett. Ford. **Radó** Antal. (53. szám.)
Dumas Sándor. A kaméliás hölgy. Dráma 5 felv. Ford. **Szemere** Attila. (15. sz.)
Ibsen. A népgyülölő. Szinmü 5 felv. Ford. **Vikár** Béla. (41. szám.)
Jókai Mór. Helvila. Dráma 5 felv. (58—59. szám.)
„ „ **A fekete vér.** Szinmü 5 felv. (72. szám.)
Katona József. Bánk-bán. Bevezette **Beöthy** Zsolt. (1. sz.)
Kisfaludy Károly. A kérők. Vigj. Bev. **Beöthy** Zsolt. (5. szám.)
Maurier-Protter. Trilby. Szinmü 4 felv. Ford. **Fáy Béla.** (9. szám.)
Molière. Dandin György. Ford. **Hevesi** Sándor. (31. sz.)
„ **A fösvény.** Ford. **Hevesi** Sándor. (71. szám.)
Murai Károly. Huszárszerelem. Vigj. 2 felv. (51. szám.)
Murger-Barrière. Bohém-élet. Szinmü 5. felv. Forditotta **Radó** A. (29. szám.)
Rovetta. A becstelenek. Szinmü 3 felv. Ford. **Radó** A. (18. szám.)
Sardou és Najac. Váljunk el. Vigj. 3 felv. Ford. **Fái** Béla. (25. szám.)
Shakespeare. A szent-iványéji álom. Ford. **Arany** János. (20—21. szám.) Iskolai kiadás.
Schiller. A messinai menyasszony. Ford. **Váradi** Antal. (43. szám.)
Tóth Kálmán. A király házasodik. Vigj. 3 felv. (38. sz.)
Egy-egy füzet ára 15 kr. Minden füzet egyenkint kapható.
Megrendelhetők:
LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai)
cs. és kir. udv. könyvkereskedésében
Budapest, VI., Andrássy-ut 21.

Hirdetések
felvétetnek a kiadóhivatalban
Budapest, IV., Papnövelde-utcza 8.

Magyar királyi államvasutak.

31908/8513 CV. sz. 1100

Hirdetmény.

A kézbesithetlen és fölös szállitmányok a vasuti üzletszabályzat 70. §-a értelmében nyilvános árverés utján d. e. 9 órakor az alább felsorolt állomások teheráru-raktáraiban a következő napokon kerülnek eladásra, melyhez a t. közönség ezennel meghivatik.

Arad	állomáson	1899. márcz.	16-án.
Budapest dprt.	„	„ „	16-án.
Miskolcz göm. p. u.	„	„ „	21-én.
Zágráb	„	„ „	21-én.
Győr	„	„ „	22-én.
Kolozsvár	„	„ „	22-én.
Budapest nyug. p. u.	„	„ „	23-án.
Eszék	„	„ „	23-án.
Szatmár	„	„ „	24-én.
Szeged	„	„ „	28-án.
Ujvidék	„	„ „	28-án.
Debreczen	„	„ „	29-én.
Pécs	„	„ „	29-én.
Csaba	„	„ „	30-án.
Pozsony	„	„ „	30-án.

Budapest, 1899. évi márczius hó 1-én.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

MEZEI GAZDA
népszerü vezérkönyve
a mostani viszonyokhoz alkalmazva.
Földbirtokosok, gazdatisztek és földmivesek használatára; de kiváltképen a magyar földmivelőnép számára, különös figyelembevételével annak, **miképen lehet és kell a gazdászatot czélszerüen rendezni, lehet legjövedelmezőbb fokra emelni s csinositani.**
Irta: **GALGÓCZY KÁROLY.**
Ötödik kiadásban átnézte és bövitette:
Dr. FARKAS MIHÁLY.
Első kötet: Földmivelés.
Ára füzve 1 frt 20 kr.
Második kötet: Állattenyésztés.
Ára füzve 80 kr
A két kötet egy vászonkötetbe kötve 2 frt 20 kr.
(Utánvételes rendelésnél 15 krral több.)
Kapható az **„EGYETÉRTÉS“** kiadóhivatalában Budapest, IV., Papnövelde-utcza 8.

Magyar királyi államvasutak.

5802/899. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének központjában két hivatalszolgai állás lesz betöltendő, melyek mindegyikével 300 frt évi fizetés, 120 frt lakbér és szolgálati egyenruha élvezete van egybekötve.

A polgári alkalmazásra jogosító hadügyi, vagy honvédelmi miniszteri igazolványnyal ellátott altisztek ezen állás betöltésénél elsőbbséggel birván, felhivjuk azon kiszolgált altiszteket, kik az 1873. évi II. t. cz. értelmében jogosultsággal birnak s pályázni óhajtanak, hogy emlitett igazolványnyal fölszerelt folyamodványukat, melyben a vasuti szolgálatra képesitő, 35 évet meg nem haladó koron és ép egészséges testalkaton kivül a magyar irás, olvasás és számolás elemeiben való jártasság, továbbá magyar hosságuk okmányilag igazolandó, következő czim alatt: „A magyar kir. államvasutak üzletvezetőségének Aradon“ legkésőbb **f. é. márczius hó 31-éig** terjesszék be, minthogy az ezen határnapon tul, vagy jogosulatlan pályázatoktól beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Az igazolványos kiszolgált katonai altisztek — de csakis ezek — pályázati kérvényei mellékleteikkel együtt bélyegmentesek, más folyamodóké bélyegkötelesek.

Közöljük végül, hogy a polgári állásra jogosító igazolványnyal ellátott azon közös hadseregbeli, haditengerészeti és honvédségi kiszolgált katonaaltisztek, kik a katonaságtól közvetlenül a szolgálat folytonosságának megszakitása nélkül lépnek át szolgálatunkba, véglegesitésük esetében és ha átlépésükkor 45-ik életévüket még tul nem haladták, a katonai szolgálatban töltött idejük az alapszabályszerü utánfizetés befizetése mellett nyugdijjogosult idejükbe beszámittatik.

Aradon, 1898 márczius hó 2-án.

Az üzletvezetőség.

(Utánnyomás nem dijaztatik.) 1099

Petőfi Sándor
összes költeményei, eredeti kéziratok és kiadások alapján megjavitott uj népies kiadás egy kötetben. A költő arczképével. Ára kötve 1 frt. Kapható az **„Egyetértés“** kiadóhivatalában (IV. Papnövelde-utcza 8.) a penz előleges beküldése mellett.

Makulatura papiros eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Olcsó!
Friedrich Bruno Andrieu's Söhne
Bruck a/M.
35530
vas, aczélmü és drót-ipar.
Közönséges tüskés aczéldrót.

Keritéshez való drótok és fonatok, czinezett tüskés aczéldrótok és mint ujdonságok:
Simplex tüskés aczéldrótok.
Tartós!
Szab. négyhegyü Simplexdrót m.-osztr. szab. sz. 49351 82988

Magyar királyi államvasutak.

16.017/1899 szám.

Hirdetmény.

Ezennel közhirré teszszük, hogy f. évi julius hó 1-től számitandóan több, különféle raksulylyal biró tartánykocsit szándékozunk bérbe adni 1—3 évig terjedő időtartamra.

Tájékozás czéljából, a szerződési feltételek lényegesebb pontjai közül, a következőket közöljük:

1. A tartánykocsik használatáért az évi bér tonnánkint o. é. 15 frtban, szóval: Tizenöt forintban van megállapitva, mely készpénzben, évenkint előre fizetendő.

2. Minden egyes tartánykocsinak a magy. kir. államvasutak vagy az általuk üzembe vett vasutak vonalain, töltött állapotban, évenkint legalább 2000, szóval: Kettőezer kilómétert kell teljesiteni, illetve betutni.

3. A kilométer teljesitmény, valamint egyéb szerződési feltételek betartásának biztositása czéljából, minden egyes tartánykocsi után, az első évi bérösszeggel egyidejüleg o. é. 100 frt. szóval: Egyszáz forint teendő le óvadék gyanánt, készpénzben vagy állami biztositékokra alkalmas értékpapirokban.

Felhivjuk tehát mindazokat, a kik tartánykocsikat bérbe venni szándékoznak, hogy az erre vonatkozó és 1 koronás bélyeggel ellátott ajánlataikat, az alulirott igazgatósághoz beterjeszszék.

Az ajánlatnak a következőket kell tartalmaznia:

a) a bérbe venni szándékolt tartánykocsik mennyiségét;

b) a tartánykocsik kihasználását, illetve annak megjelölését, hogy a kocsik mily szállitmányok továbbitására szándékoltatnak használatba vételni.

c) a bérleti időtartam meghatározását; megjegyezvén, hogy a tartánykocsik egy évnél rövidebb, illetve 3 évnél hosszabb időtartamra bérbe nem adatnak.

d) azon állomás megnevezését, a melyen a tartánykocsik tárolása kivántatik; megjegyezvén, hogy az csakis a magy. kir. államvasutak kezelése alatt lévő valamely vonal-állomás lehet.

Az ajánlatok zárt boritékban, a magy. kir. államvasutak igazgatóságához czimezve, legkésőbb **folyó évi márczius hó 15. napjáig nyujtandók be,** a következő megjelölés alatt:

„Ajánlat 16017/99. A IV. számhoz.“

Később beérkező ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Végül hangsulyozzuk, hogy a tartánykocsik bérbe adását illetőleg, szabad rendelkezési jogunkat minden tekintetben fentartjuk.

Budapest, 1899. évi márczius havában.

Az igazgatóság.

1102 (Utánnyomás nem dijaztatik.)

Gummi
Valódi párisi gyártmány, jótállás mellett, orvosi tekintélyek ajánlata szerint teljesen biztos és ártalmatlan.
Gummi és halhólyag tuczatonkint ... 1.—6.—
Capottes americans (rövid) ... 2.—5.—
Párisi női szivacska ... 2.—6.—
Irrigator ... 1.80—5.—
Eredeti pessarium oclusivum (Peliporus) Menzinga tanár szerinti vezetővel ... 1.80—2.50
Szab. havibaj elleni kötelék **„Diana öv“** minden hölgynek nélkülözhetlen! ... 3.50—5.—
Gyüjtemény uraknak ... 3.— 10.—
10 frtnyi megrendelésnél 10—15% árkedvezmény. Megrendelések pontosan és discréten eszközöltetnek. 31884
KELETI J. csász. és királyi szab. kötszergyártó. **Budapest, IV., Koronaherczeg-u. 17.**
Külön bejárat az udvarból. Árjegyzék ingyen zárt boritékban.

896—1896.

Egy ezredév határköve e két év és közöttük játszódik le nemzetünk történetének dicsőségében és gyászos voltában egyaránt fölemelő és tanulságos története. Ennek az ezredévnek a képét örökiti meg ragyogó szinekkel a

SZALAY—BARÓTI

MAGYAR NEMZET TÖRTÉNETE

Ára: a szent koronát ábrázoló vászondiszkötésben 30 frt, a Corvinák bekötési tábláját utánzó félbőrkötésben 32 frt.

4 hatalmas kötetben, a történeti kutatások összes eredményeinek feldolgozásával tudományos szinvonalon, de a **müvelt nagy közönség** sajátos érdekeinek szemmeltartásával tárja föl nemzetünk multját. Szalay József alapvető munkáját annak idején a Magyar Tud. Akadémia nagy jutalmával tüntette ki, éppen azon irányáért, hogy az első magyar történet, melyből minden ranguak és rendüek igazán és fölemelően ismerhetik meg a magyar nép ezeréves küzdelmeit. Ezt a kitünő munkát részben átdolgozta, részben egészen uj fejezetekkel megbővitette a hazai történetirás egyik jelese **Dr. Baróti Lajos.**

A teljesen kész munka a magyar tudományos irodalom ragyogó disze. Amint a történeti hagyomány szivünkben emléket emelt nagyjainknak, szóval a **köztudatban** élő századok fölfogása történeti multunknak: ez nyilvánul e könyvben és ezért lesz csakhamar népszerüvé. Minden magyar család szentélyében ott legyen tanulságul és gyönyörködtetésül és járjanak hozzá áldozni a késő nemzedékek is.

1191 kép ékesiti a négy kötetes munkát.

Arczképek történelmünk nagyjairól és névtelen hősökről és azon idegen nemzetbeli alakokról, a kik a magyar történelemre bármily néven nevezendő befolyással voltak, **számszerint 531.**

Emlékek és ereklyék, melyekben a mult időknek és nagyjainknak emléke él, **összesen 261.**

Események és jelenet-képek. Régi képek és metszetek történelmünk nem egy nevezetesebb eseményét örökitik meg. A müemlékeken dombormüvek, később egykoru munkák tartották ezeket fönn. A Szalay—Baróti-féle történet kiváló gondot fordit, hogy ezeket a magyar közönségnek hü másolatban bemutassa. **Ilynemü képeinek száma 220.**

Nevezetesebb helyekhez fontos történeti események és kulturális érdekek füződnek. Ezért közli **105** helynek képét e munka.

Irásmaradványok. Nevezetes iratokban a történelem lelke tükröződik. A nemzet sorsát irányitó rendeletek, bullák, manifesztumok eredeti szövegmásolatban; uralkodók, államférfiak és költők kézirását **hü utánzatban közli Baróti munkája,** összesen 74-et.

Müméllékletei történetünk nagy, dicsőséges eseményeit magyar müvészek nevezetes alkotásaiban mutatja be. A magyar történeti festészet legszebb alkotásait: Székely Bertalan, Than Mór, Benczur Gyula, Lietzen-Mayer Sándor, Piloty, Wagner Sándor, Madarász Viktor, Lotz Károly müveit részben szines reprodukcziókban, részben fénynyomatu másolatokban közli.

Teljes tartalmáról és beosztásáról tájékoztató, kimeritő prospektust készséggel bárkinek küldünk. — Ugyszintén figyelembe ajánljuk a Szalay—Baróti munkáját kiegészitő kiadványunkat:

GRACZA GYÖRGY

Az 1848/49-iki Magyar Szabadságharcz Története

czimü munkát, mely az első teljes története a magyar dicsőség annyi fényes emlékét őrző korszaknak.

5 nagy kötetben, ezernél több illusztráczióval jelent meg. Ára diszkötésben 35 frt.

Gracza György „Magyar Szabadságharcz Története“ 5 kötetben teljes. Diszes bekötési táblája Zala György budai honvédszobrának bronznyomatu másolata. Az öt kötet együtt 35 forint.

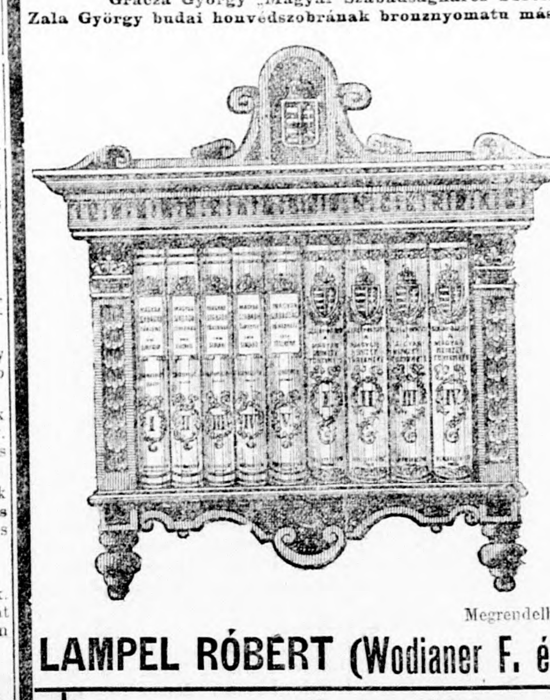

Hogy a kiadásunkban megjelent két nagy történeti munka minden magyar házban méltón helyet foglalhasson:

Szalay—Baróti
„Magyar Nemzet Története“
és **Gracza György**
„Szabadságharcz Története“
czimü munkáihoz
diszes, stilszerü
diófa-szekrényt
készitettünk. E szekrény remek kivitelével gyönyörü szobadisz is.
Ára 12 frt.
Azok, akik Szalay—Baróti és Gracza könyvét nálunk vásárolták, e szekrényt is
részletfizetéssel
szerezhetik meg. Csomagolási dijul 1 frtot számitunk föl.

Megrendelhető:
LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésében **Budapest, Andrássy-ut 21. sz.**

Megrendelő-jegy részletfizetésre.

Kivágandó és beküldendő.

Alulirott **Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai)** cs. és kir. udvari könyvkereskedéséből **Budapesten, Andrássy-ut 21. sz. a.,** ezennel megrendelem:
SZALAY—BARÓTI: **„MAGYAR NEMZET TÖRTÉNETE“**
czimü munkát 4 kötetben, vászonkötésben 30 frtért, vagy félbőrkötésben 32 frtért.
GRACZA—KREITH **„SZABADSÁGHARCZ TÖRTÉNETE“**
czimü munkát 5 kötetben. — Kötetenként 7 frt, összesen 35 frt.
Tölgyfa fali szekrény a két munkához, ára 12 frt.
A nem kivánt mü, nem kivánt szállitási mód és nem kivánt bekötés törlendő.
Kötelezem magamat a munka átvételétől, illetőleg .... hótól kezdve mindaddig **havonkint** ...... **frtot** Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésében Budapesten befizetni, mig az összeg törlesztve nincsen.
A részletfizetések be nem tartása esetén a részletfizetési kedvezmény megszünik s a teljes hátralék azonnal esedékessé válik.
Tudomásul veszem, hogy az első részlet utánvétetik, a többi részlet pedig a **czég** által beküldendő postatakarékpénztári befizetési lapokon dijmentesen küldhető.
A teljes kiegyenlitésig a müvek a fenti czég tulajdonát képezik.
Kelet .... Név ....
(Kérjük olvashatóan kitölteni.)
Lakhely .... Állás ....
Szállitási feltételek:
1 forint havi részletfizetés mellett 1 kötet,
2 „ „ „ „ 2 „
3 forint havi részletfizetés mellett 3 kötet,
4 „ „ „ „ 5 „

Kivágandó és beküldendő.

Budapest, Nagy Sándor könyvnyomdájából IV., Papnövelde-utcza 8. szám.